

MŪSU PASTOGĖ

AUSTRALIAN-LITHUANIAN WEEKLY—"OUR HAVEN"

AUSTRALIJOS LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS SAVAITRASTIS

Registered at the G.P.O. Sydney, for transmission by post as a news paper.

LEIDŽIA: AUSTRALIJOS LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS KRAŠTO VALDYBA.

Redaktorius: Jurgis Kalakauskas. Redakcijos adresas: 21 Mazarin St., Herne Bay, N.S.W. Tel.: LF 7837, WB 1758.

PRENUMERATA	SKELBIMAI
Ištiesiems metams— £ 3.0.0.	1 colis per vieną skiltį—10/-
Pusei metų—£ 1.10.0	Skelbimų kaina vie- nai teksto eilutei ar- ba jos vietai—1/6.
Trims mėnesiams £ 1.0.0.	Nuolatiniams skel- bimams teikiama nuolaida.
Atskiras nr. — 1/6.	Už skelbimų turinį neatsakoma.
N. Zelandijoje ir Anglijoje kaina ta- pati. Kituose kraš- tuose - £ 4.0.0 me- tams.	
PRENUMERATA ADRESUOJAMA: Box 4558, G.P.O. Sydney, N.S.W.	
Nr. 38 (340). Aštuntieji metai.	
SYDNEJUS, 1957 m. rugsėjo 23 d.	

JUNGŲ Tautos PASMERKĖ SOVIETUS

Jungtinių Tautų spec. sesijoj 60 balsų prieš 10 ir 10 susilaikius, pasmerkta Sov. Sąjunga dėl jos nusikalstamų veiksmų Vengrijoje. Įrodyta, kad revoliucija kilo spontaniškai. Jungtinės Tautos priėmė rezoliuciją, kurioje reikalaujama: 1. Laisvų rinkimų Vengrijoje, 2. Atitraukimo sovietinių karinių pajėgų iš Vengrijos teritorijos.

Jungtinės Tautos išrinko buv. Jungtinių Tautų visumos pirmininką, Siamo princą Wan, kuris įgaliotas tartis su Sov. Sąjungos ir Vengrijos vyriausybėmis dėl šios rezoliucijos įgyvendinimo.

Budapešto, taip pat ir kitų satelitinių kraštų delegatai labai aštriai pasisakė prieš šio klausimo svarstymą. Kadaro vyriausybė sako, kad Jungtinių Tautų delegatai nebus įsileidžiami į Vengriją, nes tai būtų kišimasis į nepriklausomos Vengrijos vidaus reikalus. Sov. Sąjungos delegatas Sobolev nurodė, kad 5 valstybių spec. komitetas Vengrijos revoliucijos įvykiams aiškinti, buvęs kapitalistų įrankis.

Kaip beneiktų sobolevai, Kremlui Vengrijos byla JT labai nemalonus dalykas.

PERVERSMAS SIAME

Siamo karininkų ruoštas perversmas pasisekė. Ministras pirmin. maršalas Pibul Songgram paspruko į užsienį. Spėjama jis išvyko į Kambodiją. Krašto valdžia atsidūrė buv. krašto apsaugos ministerio maršalo Sarit Thanarat rankose.

Perversmas praėjo "gražiai" — be kraujo praliejimo. Nepatikimi laivyno ir aviacijos kariniai vadai, policijos viršininkas ir kiti augstieji pareigūnai areštuoti. Armijos tankai ir šarvuotieji dar tebe patruliuoja gatvėse, bet krašto sostinėje Bankonge palyginti ramu ir gyvenimas eina normaliai.

Siamo užsienio politika, atrodo, nesikeis, nes maršalas Sarit ekonomiškai priklauso nuo užsienio.

Bankonge šiomis dienomis įvyksta SEATO konferencija, kurioje dalyvauja ir Australijos atstovai. Siamas yra SEATO narys.

Molotovas

GAVO DARBO

Apie Molotovo paskyrimą sovietų ambasadorium Mongolijai žinia patvirtino ir sovietinė "Tass" žinių agentūra.

Skelbiama, kad Kaganovičius paskirtas administruoti Sverdlove, Uralo srityje, cemento fabriką.

Buv. užsienio reikalų min. Šepilovas paskirtas užkampin, 1800 mylių nuo Maskvos mokytoju.

NAUJAS JTO PIRMININKAS

Iš New Yorko pranešama, kad naujuoju Jungtinių Tautų Organizacijos pirmininku išrinktas Sir. Leslie Munro, naujazelandietis. Už jį atidavė 77 valstybių atstovai balsus, 3 susilaikė.

Praeitose sesijose pirmininku buvo Siamo princas Wan.

Praėjusio JT sesijoj kom. Kinių priėmimo į Jungtines Tautas klausimas atidėtas ateičiai. Prieš priėmimą į JT labiausiai priešiną Amerika.

VAK. VOKIETIJA PO RINKIMŲ

LAIMĖJO ADENAUERIS. VAK. VOKIETIJOS POLITIKA NESIKEIS

Dr. Konrado Adenauerio vadovaujama Vak. Vokietijos krikščionių demokratų partija didele persvara laimėjo parlamento rinkimus, toli užpakalyje palikusi rimčiausią varžovą — socialdemokratų partiją. Krikščionių demokratų partijos laimėjimas, tačiau, kaip teigia politiniai stebėtojai, yra daugiau kanclerio dr. Adenauerio asmeninis nuopelnas ir jo asmeniškas laimėjimas.

Rinkimuose dalyvavo 13 partijų. Krikščionys demokratai parlamente dabar turi (iš 497) 270 vietų. Pereitį kadenciją turėjo 255. Tokiu būdu Adenauerio partija, turėdama absoliutinę daugumą, gali valdyti pati viena, bet manoma, kad krikščionys demokratai sudarys koaliciją su laisvųjų demokra-

tų partija, kuri šiame parlamente turi 41 atstovą. Socialdemokratai pravedė 160 atstovų. Kitos partijos naujajame parlamente turi po keliolika arba kelis atstovus.

Rinkimuose dalyvavo rekordinis balsuotojų skaičius — 88% iš 35.500.000 turinčių teisę balsuoti.

Dr. Konradas Adenaueris, 81 metų amžiaus vyras, nepaprastos energijos ir ištvermės, kietas ir gabus politikas, yra aiškiai apsisprendęs už glaudžius ryšius su Vakarais. Po rinkimų jis spaudos konferencijoje pareiškė, kad Vak. Vokietijos politika nesikeis. Jis nurodė, kad rinkimų rezultatai stiprina Vokietijos poziciją ir iki šiol vestą užsienio politiką. Dėl Vokietijos sujungimo Adenaueris pasakė, kad Vokietija tegalės bū-

ti sujungta tik Vakarų Sąjungininkų sąlygomis. Jo vyriausybė pasiryžusi tesėti šiaurės Atlanto Sąjungai įsipareigojimus, kad Vokietija įsijungtų į šiaurės Atlanto Sąjungą su numatytais 12 divizijų.

Rytų Vokietijos laikraščiai ir radijas Adenauerio laimėjimą pasitiko labai piktais pareiškimais, vadindami jį diktatoriumi, kuris laimėjęs rinkimus savo "smogikų" pagalba.

Pasaulis, kaip vokiečiai, tačiau žino, kad Adenaueris yra nuoširdus demokratas ir kietas antikomunistas. Tai jis įrodė per pastaruosius kelerius metus būdamas kancleriu. Po šių rinkimų Adenaueris Vak. Vokietijos vyriausybės priešakyje stovės trečią kadenciją, ateinančius ketverius metus.

Vakarų valstybės Vokietijos rinkimų rezultatus sutiko su dideliu pasitenkinimu.

Okupuotoj Lietuvoj

PANAIKINAMA APIE 3.000
"RAUDONŲJŲ KAMPELIŲ"

Jų vietoj atidaryta 278 apylinkių "kultūros namai".

Vilniaus radijas rugpjūčio 18 d. pranešė, kad Lietuvoje panaikinami "raudonieji kampeliai", kurie pastaraisiais metais buvo vadinami "kaimo klubais" ir "klubais-skaityklomis". Kultūros ministerijos vyr. švietimo įstaigų valdybos klubinių įstaigų skyriaus inspektorė Gruodienė tuo klausimu paaiškino, kad paskutiniiais metais respublikoje veikė 3.142 "kaimo klubai" ir "klubai-skaityklės". Jie savo laiku "aktyviai padėjo tarybinėms ir partinėms organizacijoms kolūkių statyboje, stiprindami kolūkių gamybą, auklėdami darbo žmones komunistine dvasia". Ir be to paaiškinimo visiems iki šiol buvo aišku, kad tie raudonieji kampeliai pirmoje eilėje buvo komunistinės propagandos taškai, o ne "poilsio kėtelės", kaip jas vartais vadindavo.

Apylinkinių "kultūros namų" būsia atidaryta 278. Tokiu būdu kiekvienam rajonui teks po kelis. Paklausta, kodėl naikinami kaimo klubai, inspektorė Gruodienė pareiškė, kad "augant kolūkiečių kultūriniam lygiui, auga ir jų kultūriniai poreikiai. Klubas — skaitytka jau jų patenkinti nebegali. Iš numatytų 278 "kultūros namų" iki šiol esą jau atidaryta apie 70. Visiems žinoma, kad žodis "kultūra" sovietuose per daug piktnaudžiamas. Ir dabar kuriama ne kas kita kaip nauji bolševikinės propagandos mazgai. E.

● Vengrų tautinės ūkininkų partijos vadas Istvan Bilbo, per tarpininkus iš kalėjimo išsiuntė laisvą. Jis siūlo Vakarams neužmesti Vengrijos klausimo, kol rusai yra linke tartis, nes patys vieni vengrai nepajėgūs išsikvoti laisvę. G. vakariečiai, per 10 metų žadinę viltis, sukilimo metu pasielgė "skandalingai".

Vid. Rytuose

ITAMPA NEMAŽEJA. PASIENIO INCIDENTAI IR GINKLAVIMO-SI VARŽYTINĖS.

Vid. Rytuose padėtis tebėra įtempta. Ypač santykiai paastrėjo, kai pereitą savaitę Sirijos — Lebanono pasienyje per ginkluotą susikirtimą žuvo 11 žmonių. Lebanono pasienio policija susidūrė su ginkluotų sirijiečių būriu, užpuolusiu Lebanono kaimą. Kautynės truko apie valandą. Atvykus pastiprinimams, sirijiečiai pasitraukė.

Londono "Daily Mail" skelbia, kad spec. paruošti sirijiečių smogiamieji daliniai turi tikslo vykdyti užpuolimus ir žudymus, atlikti sabotazą veiksmus ir jų pagrindinis tikslas nuversti antikomunistinę Lebanono vyriausybę.

Iš Irako pranešama, kad saugumo policija suėmė 5 slapto organizacijos vadus. Ši organizacija planuoja Irako vadovaujančių asmenų žudymus ir galutinis jos tikslas nuversti Irako vyriausybę. Kratos metu rasti dokumentai rodo, kad ši organizacija turi glaudžius ryšius su Sirijos komunistiniu saugumo viršininku plk. Hamid Seraj.

Iš Kairo pranešama, kad Egipto darbininkų federacija ragina vyriausybę apginkluoti egiptiečius savanorius "šventajam karui Sirijoje prieš kapitalistinius agresorius". Ši organizacija turi apie 1,5 mln. narių.

Amerika ir toliau vykdo ginklų tiekimą Vakarams draugiškiems Rytų kraštams, kad atsivertų Sovietų ginklo jėgą Sirijoj. Izraelis pareiškė protestą JAV vyriausybei prieš ginklų tiekimą arabų valstybėms.

Šiandien Vid. Rytai sėdi ant parako statinės, bet priklauso nuo Kremliaus, ar įskels kibirkštį.

KALTOS CIGARETĖS

Iš Stambulo pranešama, kad Turkijos slaptosios policijos agentai sulaukė lošimo namuose Sov. Sąjungos laivyno atšach kpt. Alexandre Marlaguine, kai jam vienas turkas davė dėžę cigarečių. Sov. Sąjungos diplomatas dėl cigarečių kovojo kojomis ir rankomis prieš slaptosios policijos pareigūnus. Išaiškinta, kad ant cigarečių popierio buvo surašytos slaptos žinios.

Slaptoji policija šiuos šnipus sekė keletą mėnesių.

● Reuteris iš Kuala Lumpur, Malajų sostinės, praneša, kad naujai įsteigusiai nepriklausoma Malajų valstybė pasirašė gynybos paktą su Anglija, Australija ir N. Zelandija. Pagal sutartį visos šios valstybės sutartinai kovos ir prieš komunistą.

Nepriklausoma Malajų valstybė Jungtinių Tautų visumos suvažiavime išrinkta Jungtinių Tautų Organizacijos nariu. Dabar JTO turi 82 narius valstybes.

● Naujasis Siamas vadas maršalas Sarit Thanarat pareiškė, kad naujasis Siamas režimas bus ištikimas SEATO — Pietų — Rytų Azijos Tautų sąjungos — įsipareigojimams.

● Pereitą savaitę į Sydnejaus uostą įplaukė 3 amerikiečių kreiseriai su 3000 karininkų ir jūrininkų. Laivus gali lankyti publi-

ALB Krašto Valdybos Pirmininkas Vyksta Newcastlin

ALB Newcastlio Apylinkės valdybos pakviestas, š.m. rugsėjo 28 d. į Newcastle'į vyksta ALB Krašto Valdybos pirmininkas St. Kovalskis. Jis čia Tautos šventės minėjimo skaitys paskaitą, kalbės organizaciniais reikalais ir arčiau susipažins su Newcastle'io lietuviais bei jų rūpesčiais.

Rugsėjo 8-ji Brisbanėj

Š.m. rugsėjo mėn. 7 d. Tautos šventės minėjimas susirinko tiek, kad jau seniai Brisbanėj matėsi toks būrys lietuvių.

Vyrų choras, vedamas P. Budrio, ir moterų choras, vedamas K. Stankūno, padainavo po kelias dainas. Mažoji baletinė V. Stankūnaitė paėmė ir N. Mališauskaitė padėklamavo.

Tai dienių žodį tarti buvo pakviestas J. Kriaučiūnas Savo perskaitytoje paskaitoje J. Kriaučiūnas išskėlė sumanymų ir išgirdome pabarimų patys sau, mūsų vadovaujantiems organams ir buvusiai nepriklausomos mūsų valstybės vyriausybei. Na, pasižadėjome mokytis iš klaidų...

Po oficialiosios dalies įvyko įprastas pasilinksminimas su alučiu. (a).

Jonas Mekas

— Premininkas

Lietuvių Akademinio Sambūrio Montrealyje, Kanadoje, valdyba praneša, kad Vinco Krėvės vardo literatūrinės premijos Jury komisija, susidedanti iš dr. H. Nagio — pirmininko, B. Pūkelevičiūtės, B. Ciplijauskaitės, J. Kardelio ir K. Veselkos, susirinkusi posėdžio 1957 m. rugsėjo mėn. 4 d. Montrealyje ir apsvačiusi visus 1955-56 m. išleistus ir dar nepremijuotus lietuvių grožinės literatūros kūrinius, nutarė, trims balsais prieš du, antrąjį Vinco Krėvės Vardo Literatūrinę Premiją skirti Jonui Mekui už jo idilių rinkinį "Semeniškių Idilės". Premijos įteikimo iškilmės įvyko rugsėjo mėn. 21 d. Montrealyje.

Akad. Sambūris Vinco Krėvės Vardo Literatūros premiją yra nutaręs skirti kiekvienais metais.

Alg. Dunda

LAIMĖJO G.M. HOLDENS
STIPENDIJĄ

Adelaidiškis Algimantas Dunda, Adelaidės Sshool of Mines mechaninės inžinerijos studentas, laimėjo G.M. Holdens stipendiją, kuri įgalins jį dvejus metus toliau studijuoti inžineriją diplomui gauti General Motors Institute, Flint, Mich. JAV-bėse.

Alg. Dunda, 27 metų amžiaus, vedęs, turi 8 mėn. amžiaus sūnų. A. Dunda jau išskrido iš Sydnejaus į JAV-bes. Jo žmona numato vykti kiek vėliau.

Ryšium su stipendijos paskyrimu apie A. Dundą rašė P. Australijos laikraščiai ir įsidėjo jo nuotrauką.

● Karinis perversmas prieš Kubos prezidentą Batistą, jam ištikimai žemyno armijai įveikus sukilusius laivyno vyrus, sukilimas palaužtas. Prieš 24 metus Batista valdžią paėmė taip pat perversmo keliu.



Dr. Konradas Adenaueris (dešinė) Vak. Vokietijos kancleris — min. pirmininkas, sveikinasi su JAV-bių prezidentu Dwight D. Eisenhoweriu, susitinkdami konferencijos Baltuosiuose Rūmuose, Vašingtone.

Šalia prezidento stovi James B. Connat, JAV-bių ambasadorius Vakarų Vokietijai ir šalia kanclerio stovi JAV-bių užsienio reikalų ministeris John Foster Dulles.

Dr. K. Adenaueris laimėjęs Vak. Vokietijos parlamento rinkimus, jis pareiškė, kad jis ir toliau užsienio politikoj artimai bendradarbiaus su Vakarais, ypač palaikys draugiškus ryšius su Amerika.

Izraelio Diplomatas Odesoj

Izraelio užsienio reikalų ministerija paskelbė pranešimą, kaip šios valstybės ambasados Maskvoje tarnautojas, attachė Aliahu Chazan, buvo sulaukęs Odesoje, Sovietų Sąjungos slaptosios policijos tardytas ir grąšininamas bei terorų mėginta padaryti Sovietų Sąjungos šnipu.

Aliahu Chazan iš Maskvos nuvykus atostogų į Odesą rugsėjo 7 d., jį sulaukė M.G.B. pareigūnai ir nusigabėję į savo būstinę pradėjo grąšinti, kad jis daugiau nebepamatysis savo šeimos, jei jis nesutiks dirbti sovietiniam saugumui. Kada Izraelio diplomatas pasirašė leisti susisiekti su savo ambasadorium, iš jo tebuvo tik pasijuokta. Jam buvo pasakyta, kad jo likimas priklauso nuo jo apsisprendimo ir palankaus atsakymo. Kitu atveju, jis paprasčiausiai pranyks iš šio pasaulio, jo draubūzai bus rasti pajūryje, kaip ir visų skenduolių.

Po kelias dienas trukusio intensyvaus apklausinėjimo ir grąšinimų įsijungti ir sovietinių šnipų tinklą, Chazanui atsisakius, rugsėjo 11 d. jam buvo leista skristi atgal į Maskvą, prigrąšinus, kad įvykis pasilikty paslapytyje, arba jis bus likviduotas. "M.G.B. ranka tamsta pasiekė kiekvieno pasaulio vietoje", — išleisdami laisvę Chazaną prigrąšino tardytojai.

Sugrįžęs į Maskvą jis apie įvykį painformavo Izraelio ambasadorių, kuris sudarė sąlygas Chazanui skubiai išvykti iš Sov. Sąjungos. Adenauerio reikalavimas grąžinti apie 100.000 vokiečių karo belaisvių, esą, neįvykdomas dalykas, nes visi Sov. Sąjungoje vokiečiai gyvena kaip privatus asmenys.

Po kelias dienas trukusio inten-

ANYKŠČIAI BARANAUSKO IR VIENUOLIO ŠEŠĖLYJE

Tai buvo prieš 25 metus, vasarą. Užsukau į Anykščius, į svečius pas rašytoją Vienuolį — žuiką. Turėjo jis čia miestelyje vaistinę, gi kitoje pusėje šventosios, vyskupo Antano Baranausko tėviškės sodyboje, ant upės kranto buvo pasistatydinęs su salkomis erdvę medinį namą. Sode tebestovėjo menkutė teltelė — svirnelis, kur Vienuolis buvo įrūšęs kuklių Baranausko muziejėli. Čia tebestovėjo medinė sukrypusi lova, kur jaunasis Baranauskas miegojo, keletas rakandų, rankraščių. Vienuolis buvo „Anykščių šilelio“ autoriaus giminė, todėl su melle saugojo Baranausko jaunystės kukliąją pastogę ir visa, kas didžiojo vyro jaunystę tėviškėje priminė.

Ak, ne tik svirnelis bylojo apie Baranauską — visi Anykščiai. Iš Vienuolio sodybos, ypač iš antrojo augšto pro langą žvelgė už miestelio, kur baigėsi kapinės, matelė miškų. Ten kairėje iš miestelio baluoja vieškelis, pasineria į mišką, bėga ir Ukmergės plantų, kur kelas į Kauną, į Daugpilį, į Rusus. Tuo tad vieškeliu ir plentų važiuo Baranauskas į Peterburgą, džiūnu ir dainavo savo graudų jaunulišką atsisveikinimą: — Sūdiev Anykščiams, sūdiev Utenai, sūdiev Lietuvos kalnams!

Šilas, šilelis! Ak gi, Baranausko laikais jis buvo nukirsdytas — telikė buvo tik kelios apkrėvės pušės. Dabar jau viskas atžėlę, juoduoją vėl senųjų laikų šilas. Pačiu šilo pakraščiu ramiai vingiuoja šventoji ir plukdo savo vandenį Nerį, į Nemuną, į Baltiją.

Gražiausia vasarą Lietuvoje pavakary. Šeimininkas Antanas Vienuolis pakviečia pasivaikščioti papulpi, į Baranausko šilę. Su mumia eina ir rašytojo sūnus Stasys. Ima palapinę, siūlo — nakvosime miške. Jo, mat, esama uolus skautų. Pasilūsimas mums patinka: gal ir mes girdėsime, kaip „lapas arba žiedelis ant šakelių kraunas, kaip šakoms šibžda medžių kalba šventai!“ Gal?

Na, ir šilas! Lieknos lieknutėlės pušys ir taip tanku jų! Tik vieną kitą vietą skynimėlis, proretė, aikštelė. Ir vėl prisimena senojai Baranausko žodžiai: — Kalnai kelmuoti, pakalnės nuplikę! Kalnai, kokie čia kalnai! Tik kalvos ir slėniai. Vėl išeinam į pakraštį, prie šventosios. Stasys pastato palapinę, talkinu jam. Saulė jau nusileido. Tyku tykūteliai. Tik kitoje upės pusėje mauroja namo genamos karvės, suloja šuo, iš kaminų dangun kyla dūmai. Susėdame. Rašytojas pirštu parodo kiton Anykščių pusę — ten Niūronių kaimas. Tai Jono Biliūno tėviškė. Jis gi prašė:

— Kai numirsiu, man pakaskit Ant šventosios upės kranto, kad matytų kapas sodžių, kūdikėlis kur užaugau!

Tylo. Nė vienas mūsų neprabyla. Biliūnas tebeguli Zakopanėje. Lenkuose. Neišstęjęm jo prąymu.

Nuo šventosios kyla rūkas, kitoj pusėj upės pravirksta armonika, pasigirsta daina. Tik ir ji lgesio daina. Galėtų armonika pasitupolę groti, galėtų ir daina žygiui į Vilnių kviesi? Galėtų. Tik niekas, matyt, mums šį vakarą nemori ilginsigų svajų drumsti. Ir kaip su ta aplinkos dvasia derinasi pats Vienuolis! Ima būkštauti, ar iš šventosios rūko nepasirodys skenduolės Veronikos dvasia, ar neužgirs amžinojo smulkininko dainos. — Užteks sėdėti, eime pasivaikščioti! — keldamasis prataria senasis Vienuolis. Iš svajonių karalijos pažadintas keliuosi aš, keliuosi Stasys. Stasys nori užkurti laužą. — Nereikia, uodų nėra, naktis šilta! — atkalba tėvas.

Pro medžius pakyla mėnulis. Židrėk, gražuolis! Kaip skuba pro dbeesėlius. Einame šventosios pakraščiu. Vienuolis aiškina mums,

kodėl upė šventąja vadinasi. Senai tai nutikę. Tiltu ten ties Anykščiais nebuvo. Pavasarioj jau, bet ledas dar tebelekė. Iš anapus upės prie mirštančio šaukėsi kunigo. Rogėmis kelėsi kunigas su švenčiausiuoju pas ligonį. Lūžo ledas, paniro rogės su arkliu, o kartu vežėjas ir kunigas su švenčiausiu. Nuo to ir upė gavo šventosios vardą.

— O kaip su ligoniu? — klausia Stasys. — Ar jis pateko į dangų, jei be švenčiausiojo mirė?

Visi trys sutartinai leidom Dievui pasigailėti vargšės velės, dėl kurios net pats kunigas paskendo. Apie visus šiuos nežemiškus reikalus kalbėjom taip realiai: neįjauvėm jokio skirtumo tarp padavimo, legendos ir kasdieninės tikrovės. Tokią naktį ir tokioje vietoje išnyksta praraja tarp šiapus ir anapus. Vėl, paskendęs kunigas ir pats Dievas taip arti tavęs! Čia pat kur nors — gal tylinčiame šile, gal ten virš šventosios plevėna!

RASO
A. ZUBRAS

Prieiname tamsų juodą gūbrį. Lyg kalva, visa apaugusi medžiais. Pralendam pro tankynus. Dabar jau mėnulis kilstelėjęs augščiau, lyg tarp medžių šakų įstrigęs stebi žemė, mus. Prie pat šventosios kranto, tarp medžių ir krūmų viduryje tyvuliuoja vanduo, lyg nedidelis ežerėlis.

— Esame prie Karalienės lūno, — prabyla Vienuolis. — Žiūrėkite, ten viduryje, matote, kaip vanduo kyla, lyg verda!

— Atsisukęs lyg į mane, lyg į sūnų, klausia:

— Žinote, kodėl vanduo juda, verda?

Pirmas šoku aš: — Šaltinės kilmės lūnas. Iš dugno, iš dumblo veržiasi vanduo, todėl ir juda.

— Niekai! Šis lūnas yra neišmatuojamas, jokio čia dumblo nėra.

Ir toliau tęsia:

— Senais laikais, kai lietuviai dar Perkūną tebegarbino, čia prie šventosios buvo šventoji giria. Po plačiašakiais ažuolais, ant kalnelio buvo aukuras, kur ruseno Amžinoji ugnis. Kurstą ją dievams pasišventusios valdelutės, gi aukuras Perkūnui, Patimpui, Laimai ir Žeminei atnašavo senas žynys. Kai kryžiuočiai su kardu atėjo į Prūsus ir Latvius, prasiveržė jie kartą ir iki Anykščių. Nusisautė kraštą, o žmones suvarė į šventąją krikštyti. Įsiveržė jie ir į šventąją girią, išdraskė Amžinąją ugnį, sugriovė dievų atnašų aukurą. Žynio niekur nerado, bet valdelutės sugavo ir vedė prie upės, kur jų kunigai pylė joms ant galvų vandenį ir krikštijo. Tik viena valdelutė, ji buvo pati gra-

žiausia, ją kryžiuočiai buvo nutarę paimti karo grobiui ir padaryti įrankiu savo žemų geidulių, ėmė ir pabėgo. Kryžiuočiai jos niekaip negalėjo pavyti. Atbėgo ji štai čia, prie to ežerėlio, puolė į vandenį ir paskendo. Savižudės sielos dangus nepriėmė. Ir taip ji čia lūno dugne gailiomis ašaromis apgaili savo nuodėmę ir verkia, o ašaros kyla į viršų; todėl ir vanduo juda, todėl, atrodo, lūnas verda. Kartais naktį mėnesienioje vedelutė išsina ant kranto, bet ašaros nenustoja jai byrėti iš akių ir rasa krinta ant žibučių, ant žiedų. Savo ašaras ji šluostosi geltonomis kasomis. Nulūsta visi, kas tik mato jos skausmą. Todėl ir gluosniai nukarę šakas čia auga, todėl ir beržai svyrionėliai.

Tyla. Nulūdomė ir mes. Neprieštaraui nei aš, nei Stasys. Šilo pašonėje, prie Karalienės lūno jūs viskam tikite, kas nežemiška, neįprasta, negirdėta.

Artinasi dvylikė. Paliekame Karalienės lūną, paliekame verkti valdelutę, verkti gluosnius, beržus. Brendame šilo pakraščiu per žolę, kertame vieškelį tą, kuris veda į Uteną, į Kauną, į Rusus. Ssime prie Punktuko akmens. Tai didžiausias akmuo Lietuvoje. Mėnulis dabar jau augstai danguje, taip šviesu, kad net raštą įkirsitum. Tikrai didžiulis akmuo. Vienuolis paaiškina, kad antra tiek akmens žemėje įsirausio esama. Iš vieno šono įkalniau, iš ten lengva užlipti ant paties akmens. Sulipame visi trys. Vienuolis pažūri laikrodžio. Čia laukiame pirmųjų gaidžių. Girdioje — šilėlyje šiuo metu pilna dvasių, o čia prie akmens saugu dabar. Susėdame ant akmens. Netolimai, gal šlaivėnuose, pragysta gaidžiai.

Dabar aš jums papasakosiu, kaip šis akmuo čia atsirado, — atstoties ir visu ūgiu išsitiesęs taria Vienuolis. Mudu su Stasiu nuėjam šurpulingus dalykus, paliekame besėdį. Vienuolis man pasirodo tas senųjų laikų žynys, kurio nepagavo kryžiuočiai.

— Matote šiuos randus akmenyje!

Tikrai matome gilius įrėžimus, jų keli. Dabar jau su savo mokyklinėmis žiniomis neskubu nei aš, palieku ledynų laikus ir riedulius knygoms.

— Kai statė Anykščiuose bažnyčią, tai velnias labai nūro ir kartą naktį nešė šį akmenį: norėjo įpusėti mūrus sugriauti. Tik sugydo gaidys, ir velnio monai

pasibaigė. Akmuo ėmė slysti jam iš nagų. Nenoromis nelabasis išleido akmenį: dar bandė nagais sulaikyti. Todėl ir tie penkių nagų įdrėskiai akmenyje.

Pragyds gaidžiams, baimės jokios, nors ir tiek šurpulių dalykų girdėjus. Nusileidę nuo akmens, pamažu žygiuojam per šilą prie šventosios, prie mūsų palapinės. Stasys nuėjo miego į palapinę, o mudu prakalbėjome iki ryto. Mintimis nuskrudom į Gruziją praeitų vienuolių prisiminti, kurie akmenimis išviro, atsiradom prie Kistynėlių upelio Amžinojo smulkininko paklausyti.

Ir visa tai buvo prieš 25 metus. Šiandien Vienuolis po žemę, Australijoje po eukaliptais Lietuvos medžių šešėlio ilgimės mes, dievai, žino, kas su Stasiu — gyvas jis ar miręs.

x x x

Ir kaip viskas susiklostė. Plėninis gruzinas atsiuntė vyrus iš Rytų su nauju tikėjimu. Vėl įsėjo Lietuvoje žynių, valdelučių. Žynj Antaną Vienuolį surado, jo Stasj sūnų, tada studentą Serovo tarnai pagavo, išvežė į tolimą šalį, kraštą. Išvežė daugelį kitų. Tankais atpleškėjo kryžiuočiai vaikaliai iš pajūrių. Rytams Vakarą įveikus, Vienuolis liko saugoti Anykščių šilę.

Rašė Vienuolis ir naujesiems bosams, porino apie laimingą gyvenimą kolūkiuose, tik man tų pasakų skaityti neteko. Tai ir gerai. Todėl aš Vienuolį matau toki, kokį jį pažinau, kokį jį pažino Nepriklausoma Lietuva. Pažinom gi tada mes jį iš Kaukazo legendų, iš Lietuvos nepriklausomybės karų vaizdų, sutikom jį lyndyt Vytautą kryžkeliais, sutikom Italuose lietuvių viešnią iš šiaurės. Susargdino jis dvarininką vėžiu, bet tik todėl, kad šis lietuviškos dvasios buvo nutolęs. Prietariai ir žmonijos tamsumas nustūmė į ežerą gyvenimo kelyje paklydusią Veroniką. Ak gi, gyvenimas margas, marga ir Vienuolio knyga.

Jei kas Vienuolį laiko biliūniškais keliais ėjusį, tai mums atrodo, nemato jo dvasios bendrumo su „Anykščių šilelio“ baranauskišku romantizmu. Vienuolio kūryba yra ilgo amžiaus dvasios virpėjimų apipavidalinimas, o todėl nuotalkos ir literatūrinio tradicijų požūrių įvairi. Sunkiai duodasi suvokti, o aiškiai realizmo, romantizmo ar sentimentalizmo rūmus.

Gaila kaikiurių klaidžiojimų Vienuolio senatvėje. Klaidžiojo ir Baranauskas. O vis dėlto Anykščiai liks Baranausko, Biliūno ir Vienuolio šešėlyje. Kiti Lietuvos miestai jiems gali pavydėti.

KITI APIE MUS

„Frankfurter Neue Presse“ rugpj. 15 d. atspausdino straipsnį „Will na tramt von Freiheit“, kuriame pažymi, kad Pabaltijo kraštai nuo Vakarų Europos yra atskirti geležine uždanga bemaž aklinali. Tik pastaruoju laiku vienam kitam užsieniečiui buvę galima Lietuvą aplankyti. Paminėjęs prieškarinę Lietuvos pastangas atgauti savo sostinę Vilnių, laikraštis t.k. pastebi: „Šiandien lietuvių tautinis sapnas yra išsipildęs. Bet nauji sapnai judina jų sielas, nes Lietuvos respublika, tiesa, atgavo savo sostinę Vilnių, bet ji pati jau nebėra nepriklausoma“. Ne visai tiksliai nušvietęs Vilniaus lenkų padėtį, laikraštis stebisi tuo faktui, kad pavykę Vilniaus lietuvių skaičių iš 15.000 padidinti iki 100.000. Bet kartu pastebi laikraštis, į Vilnių atsikraustę ir dešimtis tūkstančių rusų, gudų, ir ukrainiečių. Iš žydų bendruomenės belikę tik dešimtadalis, ir apie moslimus mažai esą girdėti, nors jų mečetė Vilniuje tebėra išlikusi.

— Straipsnį rugpj. 17 d. atspausdino ir „Ludwigsburger Kreiszeitung“.

„Bulletin des Presse — und Informationsamtes der Bundesregierung“ 158 nr. cituoja JAV jungtinių profesinių sąjungų (AFL—CIO) valdybos pareiškimą, kuriuo laisvieji Vakarai įspėjami nesiduoti suvedžiojami Chruščovo ir Žukovo, kurių tikslas esąs siekti pasaulį užvaldyti. Besikaitaliojanti Chruščovo politika nerodanti nei mažiausios žymės, kad Kremlius imtų sutikti Pabaltijo ir kitoms tautoms gražinti nepriklausomybę ir žmogaus teises.

„Le Journaliste Libre“, Paryžiuje išsinešanti Laisvųjų Centro ir Rytų Europos, Pabaltijo ir Balkanų valstybių žurnalistų unijos organo š.m. liepos mėn. numerįje tilpo min. Eduardo Turausko straipsnis antrašte „Les réalités lithuanienes“ (Lietuviškoji tikrovė), kuriame suglaustai apžvelgiamas dabartinės politinės ir ūkinės gyvenimo sąlygos okupuotoje Lietuvoje. Straipsnyje atžymiama paskutiniųjų chruščevinė „decentralizacijos“ reforma ir jos iššaukti šėšių vadinamosios „konstitucijos“ straipsnių pakeitimai. Toliau pabrėžiama, kad vis tik laisvės vėjelis yra padvelkęs į Lietuvą, kad savo laisvuose Lietuvos žmonės drąsiau ir atviriau pavaižduoja tą neapsakomą skurdą, į kurį komunistų slautėjimas yra nugarzdinęs milijnišką tautos daugumą. Pabaigoje parodoma, kad, nepaisant didžio skurdo ir vargo, tautinė sąmonė tebėra gyva.

„Neue Zürcher Zeitung“ 212 nr. cituoja Amerikos senatoriaus E. Kefauero pasisakymą, kurio kriktojuojamas prezidentas Eisenhoweris ir užsienio reikalų ministras Dulles už nevalkų Vengrijos įvykių metu. Senatorius dabar stato klausimą, kas būtų, jei ateityje sukiltų kitas kuris nors satelitas. Jei Vengrijos įvykių dienomis buvę pasiteisinama, kad Vakarų pasaulis tų įvykių buvę užkluptas nepasiruošęs, tai ateityje toks pasiteisinimas jau būsiąs neįvietoje. Tad ir esąs klausimas, ką daryt Vakarai, jei Vokietijos sovietinėje zonoje, Rumunijoje, ar Bulgarijoje, ar Lenkijoje, ar Lietuvoje, Latvijoje, Estijoje komunistinio jungo prispaustieji žmonės bandytų tos naštos nusikratyti? Laikraštis pastebi, Amerikos senatorius pagrįstai reikalauja, kad Vakarai jau dabar nedelsiant išsiaiškintų, ką reiktų tokiu atveju daryti. Ypač šiaurės Atlanto sąjunga turėtų apsispręsti, kaip reiktų veikti. Senatoriaus nuomone, NATO turėtų paskelbti, kad jai priklausančios valstybės naujai susidarius tautines vyriausybes pripažins ir kad NATO turi turėti teisę duoti karinę pagalbą, kai jos reikalauja laisvos vyriausybės. Kefauer taip pat įspėja nesibijoti per daug pavojaus, kad kurio nors satelito konfliktas su pavergėju galėtų išaukti visuotinį karą. E.

* Panevėžio cukraus fabrikas rugpjūčio 25 d. baigė perdirbti cukrų gautas iš Kubos cukrines nendres. Fabrikas pagaminęs 93.000 centnerių cukraus daugiau, kaip peritais metais per tą patį laiką. Spalio 1 d. fabrikas pradės vėl veikti, kai prasidės cukrinių runkelių perdirbimo sezonas.

DAUGAVA

— PARCEL SERVICE

Stockholm, Švedija.

Siuntiniai greičiausiai pasiekia Lietuvą ir USSR pasiūti iš Švedijos

MEDŽIAGOS, AVALYNĖ, VAISTAI, MAISTAS

Mes siunčiame ir jūsų paruoštus siuntinius iš Australijos. Dėl kainaraščių ir platesnės informacijos kreiptis į mūsų atstovą

J. Strautinskis

5 AUGUSTAS,

306 THE CAUSEWAY,

MELBOURNE

Takelis (little lane) tarp Bourke ir Little Collins gatvių prieais Mayer.

NAUJOJI KLASĖ

ZYMUS KOMUNISTŲ IDEOLOGAS ATSIMETA NUO KOMUNIZMO

Vienas žymiausių komunizmo ideologų, Jugoslavijos diktatoriaus Tito artimiausias bendradarbis, Milovanas Djilas, parašė knygą, kuri šiomis dienomis Amerikoje išėjo antrašte „The new class“ (Naujoji klasė). Tos knygos rankraštis buvo slapta išnešas iš kairėjimo, kuriame Djilas atlieka trijų metų bausmę už kenkimą Jugoslavijos valstybei. Djilas jau anksčiau buvo parašęs straipsnį užsienio spaudoje, išdėstydamas savo apsilvilmą komunizmu.

Djilas savo naujoje knygoje pateikia komunistinės sistemos analizę ir prieina išvados, kad komunizmui bus lemta žlugti.

„Istorija komunizmui daug ką atleis. Gal komunistus pateisins ir dėl įvairių brutalių metodų, kuriuos jie vartojo gindamiesi nuo tikrų ar įsivaizduotų priešų. Bet kad jie negalėtingai sukaustė bet kokį galvojimą, nusmėlkė bet kurią skirtingą mintį, vien tik savo interesų žiūrėdami — to istorija jiems niekad neatleis, už tai juos priks prie istorijos gėdos stulpo“, rašo Djilas savo knygoje. Komunizmas išauginęs naują klasę, kuri mąsdėsi žmonių krau-

juje ir penėjosi apgautųjų masių vergų darbą, teigia Djilas. „Komunizmas yra sukūręs rafinuotiausių tironiją ir brutaliausią išnaudojimą, kurie bet kada yra egzistavę. Tai yra jungas, po kuriuo krauju ir prakaitu lieja visi jo valdomi sluoksniai.“ Kitoje knygos vietoje Djilas rašo: „Komunizmas tarė panaikinsias klases, bet pats išsigimė į vienos klasės viešpatavimą, į despotizmą“. Komunistai pasidarė išnaudotojų klase. Kiekvienas komunistinis režimas nesą kas kita, kaip nuolatinis pilietinis karas tarp valdžios ir piliečių. Kai piliečių kantrybė išsibaigia, susiduriama su tokiais reiškiniais kaip Lenkijoje, Vengrijoje. Pasaulio komunizmo, arba tariamo „socialistinio lagerio“ vieningumas esą tik fikcija. Džilo nuomone, įvykių raida būsiąti tokia, kad komunizmo viešpatavimui priels galas. Komunistinė klasė pati sau duobę kasanti.

Savaime aišku, kad Titui tos knygos pasirodymas labai nepatinka. Jai dar nepasirodžius, Tito oficiozas „Borba“ knygos autorių pavadino demoralizuotu žmogumi, kuris išdavęs savo pasaulėžvalgą ir savo kraštą.

EUROPIETIS SPECIALISTAS

OPTIKAS

Pritaiko Jūsų akims ir parduoda visų rūšių akinus. Darbo valandos kasdien 9-18 val., šeštad. 9-13 val.

9th Floor, 109 Swanston St., Melb. C.I. Telef. (Priešais Melbourne Town Hall.) Cent. 1819



SURASTAS PIGESNIS KELIAS SIUNTINIAMS

I Lietuvą

SIUNCIAME PER ŠVEDŲ RAUDONOJO KRYŽIAUS REKOMENDUOTAS BENDROVES. IŠSIAIŠKINOME TIKRUOSIUS MUITUS IR DELTO SUMAŽEJO SIUNTIMO IŠLAIDOS.

KREIPTIS PASTU ARBA ASMENIŠKAI:

THE GLOBE

OVERSEAS PARCELS SERVICE

139 HIGGETT ST., WEST RICHMOND, VIC.

42 ROSE ST., HIGGETT, VIC.

Savininkai: G. GESTAUTIENĖ IR K. KAZLAUSKAS.

Siuntiniai priimami nuo 12-7 v.v. penktadieniais, šeštadieniais ir sekmadieniais 139 Higgett St., West Richmond, Vic.

SIUNCIAME JOSŲ PACIŲ SUPIRKTAS PREKES, PIRKIMO KVITŲ NEREIKALAUJAME.

SIUNTINIŲ PRISTATYMĄ GARANTUOJAME IR GAVĖJAS NIEKO NETURI PRIMOKĖTI. SIUNTINIAI ISSIUNCIAMI KAS SAVAITE.



TAUTINĖ SAMONĖ

JOS IŠRYŠKĖJIMAS ISTORIJOJE BĖGYJE

Lietuviai, kaip ir daugumas Europos tautų, priklauso indoeuropiečių arba arijų šeimai. Šios šeimos tautų protėvynės mokslininkai ieško pietryčių Europoje, greičiausiai stepių rajone. Laikui bėgant, indoeuropiečiai iš savo protėvynės ribų yra ėmę plisti ir skleisti. Vakarinė šaka paplito pietinėje, centrinėje ir vakarinėje Europoje, šiaurėje pasiekdama Skandinavijos pusiasalį ir Islandijos salą. Rytinė šaka padėjo rui pasiekti Baltijos jūrą (tai mūsų protėviai — baltai arba aischai); slavai paplito maždaug šiandien gyvenamose plotuose; trečioji atsaka per Kaukazą yra įsikūrusi Azijos kontinente — Irane ir Indijoje.

Baltai bei aischai, įsikūrę tarp Dauguvos ir Vyslos, pirmiausia yra suskildę į vakarinius ir rytinius baltus: pirmieji — senieji prūsai, antrieji — lietuviai ir latviai. Lietuvių — latvių skilimas yra pasibaigęs apie X š. p. Kr. Iš pradžių lietuviai yra gyvenę šeimomis, mažai teturėdami tarpšeiminių reikalų. Visa, kas gyvenimui buvo reikalinga, pasirūpindavo patys: medžiogavo, žvejodavo, bet kartu dirbdavo žemę ir veisdavosi gyvulių. Šeima tat buvo organizuotas ūkinio ir apsigynimo vienetas. Šeimos galva buvo vyriausias ir išmintingiausias šeimos narys. Vedybos vykdavo šeimos ribose, ir naujavedžiai įsikurdavo šeimai priklausomame plote. Šeimos galva vadindavosi *višpachiu* — kaimo, kiemo valdovas (sudėtinis žodis — *viš* ir *pats*: *viš* — kaimas, *višnagis*; *pats* — vyras, valdovas). Atsiradus reikalui gintis nuo svetimųjų, kitaip kalbančių, ta paties kalba kalbančios šeimos ėmė bendrauti gynybos reikalui, o vėliau ir puolimo. Atsirado genties bei kilties samonė. Norsiausias *višpachius* iškilo į karo vadus, o tuo pačiu ir praturtėjo. Pasizymėjus, jo vadovybės paklusdavo jai ir kitais kariais, jo ir vaikai pragarsojo. Tai ir yra pradžia *kunigų*, *kunigaikščių* institucijai. Kunigo vardą esame gavę per gotus ir skandinavus, kuris savo keliu yra atėjęs iš romėnų tikrinio daiktavardžio *Caesar*, tariamo Kezar. Iš *višpachius* turime ir vėlyvesnį *baforą*, kuris yra į mūsų kalbą atėjęs per rusus ir gudus, kurie vėl šį žodį yra pasisavinę iš mongolų-turkų prokalbės, iš saknies *bai* — turtas, didikas; turkiškai *ba* reiškia valdovo pranašų karininką.

Svarbiausias giminių jungimosi stumeklis buvo reikalas gintis nuo priešų. Apie tai patį laiką kaimynystėje atsiranda pavojingi, organizuoti politiniai vienetai: šiaurės rytuose X š. susikūrė gudų Polocko kunigaikštija, pietryčiuose, kaimynystėje jotvingių — Voluinės kunigaikštija, pietuose susiformavęs lenkai, kur stipriausia buvo Mozūrų kunigaikštija. XIII š. pradžioje (1202 m.) šiaurėje kyla įžengė vokiečiai, ir įkūrė kalvininkų ordono (Kristaus karių brolijos) Livonijos valstybę. Pietryčiuose 1230 m. įsikūrė Mozūrų kunigaikštis kvestas vokiečių kryžiuočių Mergelės Marijos ordonas, kuris vėliau užkariavo kelis įkūrė mūsų vakarinių giminių — Prūsijos valstybę.

Sitų nedraugiškų valstybių susikūrimas vertė ir lietuvius susijungti į vieną politinį junginį. Jau 1219 m. lietuvių kunigaikštiai veikė vieningai — sudaryta tautos samonė.

tartis su Voluinės kunigaikštija; ta proga lietuviams atstovauja 21 kunigaikštis. 1236 m. yra įvykęs pirmas didelės apimties mūšis, žinomas istorijoje Saulės mūšio vardu — lietuviai atrėmė pirmąjį prieš juos vestąjį kryžiaus karą. Jei lietuviai tuo metu galėjo sumušti modernę europinę karinę jėgą, tai jie turėjo būti jau susiformavę, bendrumo samonė turėjo būti jaučiama jų gentyse. Kas yra buvę pirmieji Lietuvos valdovai, tikslų žinių nėra. Istorijoje tikrai žinomas yra karalius *Mindaugas*. Mindaugas tat laikomas Lietuvos tėvu, nes jo daugiausia padaryta lietuvių gyvenamoms žemėms apjungti.

Lietuvos istorijoje yra ir antrasis tautinės samonės išryškėjimo laikotarpis — tai yra vykęs XIX š. antroje pusėje. Tuo metu sutinkame naują reiškinį, kuris skiriasi nuo senųjų, didžiųjų kunigaikščių laikų. Senaisiais laikais, jaučiame, daugiau būta žemių priklausomybės samonės, didžiojo kunigaikščio valdomų plotų supratimas — tai valstybinė samonė. Naujaisiais laikais išryškėja tautinė samonė, lietuvių sąjunga. Dėl unijos su lenkais mūsų tautinė samonė buvo labai nukentėjusi. Bajorija ir dviasikija buvo sulenkėjusi ar tiesiog lenkai, valstiečiai buvo beraščiai tamsūs žmonės

ir tautybės sąvokos beveik nenuvokė. Paklausti, kas esą, dažniausiai atsakydavo esą katalikai. Kitą tikėjimo savo tautiečius nelaikydavo lietuviais.

Tautinės samonės išryškėjimas prasideda žemaičiuose: susivokta lietuvių esant skirtingą nuo lenkiškumo ir katalikybės, imta garinti senoji praeitis, lietuvių kalba, griebtasi lietuviškai rašyti. Šio darbo šulai yra Poška, Stanevičius, Daukantas, Valančius ir kiti. Vėliau sužiba Basanavičiaus ir Kudirkos vardai — jau suvalkiečių. Jiems plunksna gerai tinka taip pat suvalkiečiai Pietaris, darbu Prūsų lietuvis Jankus. Juos seka Maironis. Geriausias pavyzdys lietuviškam atgimimui yra Vincas Kudirka. Jis buvo visiškai sulenkėjęs, pasidavęs svetimųjų įtakai. Tik paskaitęs „Aušrą“, susiprato esąs lietuvis ir pasidarė tautinio atgimimo svarbiausias ramsis — žuolais. Giliausią vagą tautinio padidimo bare yra išvarę mūsų pirmieji laikraščiai — tai „Aušra“ ir „Varpas“.

Daugelis garsių vyrų ir moterų yra talkinę tautinės samonės išryškėjimui; jų visų vardų suminė neįmanoma. Svarbu tai, kad jų pagalba lietuvių tautinė samonė išryškėjo taip, kad 1918 m. vasario 16 d. lietuviai įstengė pasauliui paskelbti atkūrusią nepriklausomą, tautinę valstybę.

Davis Bitė.

(D. Bitė šiuo metu studijuoja Melbourno technikos koledže. Jis yra baigęs M. Lituanistinius kursus. Red.)

ŽVAIGŽDĖS GIMIMAS

Mokslininkai, atrodo, turi malonumo spekuliuoti — spėlioti apie gimimą, augimą ir mirtį žvaigždžių, panašų į mūsų saulę. Kadangi žmogus, ypač rašto, palyginus, yra jaunas žemėje, kad pastebėtų senėjimą bent kokios žvaigždės, jis turi pasitenkinti matematinėmis teorijomis apie žvaigždžių evoliuciją-išsivystymą.

Susidarant bent kokią astrofizinę teoriją, pirmiausia reikia tikslų stebėjimų. Šie yra daromi naudojant teleskopus, spektroskopus ir, pagaliau, fotoelektrinius įrengimus — aparatus ir radijo astronomiją.

Stebėtina, kiek žinių galima gauti šiomis priemonėmis. Stebint pav. teleskopu žvaigždės aplinką, gali būti išmatuota jos šviesumas ir pozicija žvaigždynų erdvėje. Nustatoma artimesnių žvaigždžių atstumai.

Spektroskopas tik patiekia žinių, apie esamas medžiagas žvaigždėje, bet naudojant drauge su fotoelektriniu aparatu, nusako kiekius kiekvienos ten esančios medžiagos. Spektroskopas taip pat gali nustatyti žvaigždės artėjimo ar tolumo greitį į mus.

Radijo astronomija, mokslas tik kelių metų amžiaus, yra gaudymas-klausymasis radijo impulsų iš erdvės. Tai įgalina mus „matyti“ — išvėgti pro erdvę, pro kurią optinės priemonės nepajėgia prasisiversti. Kaikuriuos žvaigždės ir jų miglos skleidžia radijo bangas, kurios yra pagausiamos žemėje kaip triukšmo išsiveržimai.

Naudojant šiuos davinis, kokių išvadų galima daryti apie žvaigždės gyvenimą?

Stebint dangų giedrą naktį, erdvė tarp žvaigždžių atrodo lyg tuštuma. Bet dabartiniai atradimai teigia, kad ši tuštuma iš tikrųjų yra užpildyta labai skystomis, vadinamomis tarpžvaigždinėmis dujomis, kurios susideda iš

daugelio mūsų žemėje žinomų elementų ir dar daugiau mums nežinomų; dominuoja vandenilis — 1000 kartų daugiau vandenilio, negu visų kitų elementų drauge. Su šiomis tarpžvaigždinėmis dujomis yra susimaišę dulkių debesys, susideda iš smulkių dalelių amoniako, metano, anglies dvideginio ir kt. Šie debesys yra pakankamai tiršti, kad užstotų vaizdą ir sutrukdytų stebėjimus. Yra tikima, kad dėka šių debesų mes tematomė tik šimtąją dalį žvaigždžių, esančių mūsų galakse — Paukščių Take (angl. Milky Way).

Tarpžvaigždinės dujos ir dulkes užima tokį begalinį tūrį, kad palyginant su pačių žvaigždžių tūriu, dujos sudaro 99%, o žvaigždės su savo satelitais ir planetomis vos 1%.

Kadangi tokia didelė mūsų galakso dalis susideda iš dujų, iš kurių dauguma yra vandenilis, kurio mes nematome, ir jis, bet ne žvaigždžių medžiaga kontroliuoja mūsų galaksą, todėl ir vandenilis turi kontroliuoti žvaigždžių gimimą-atsiradimą. Jis taip pat nustato jų augimą ir judėjimą erdvėje. Kaip tai visa atsitinka?

Paimkime galaksą pavyzdžiui. Paukščių Takas susideda iš begalinio dujų ir dulkių disko su keliais bilionais žvaigždžių, įskaitant mūsų saulę ir jos planetas. Šis diskas susikaupė erdvėje kaip ratas. Bet kurios žvaigždės judesys susidaro iš apytiksliai apskritimo pavidalo orbitos apie šio milžiniško rato stebulę.

Mūsų saulė ir jos palydovai — planetos yra apie du trečdaliai nuo šio rato vidurio. Mes sukamės aplink tą ratą apie 1.000.000 mylių greičiu per valandą. Šio rato dydį galima įsivaizduoti iš to, kad šiuo nutrūktagalvišku greičiu skrendant mums trunka apie 300 milijonų metų apskristi vieną kartą aplink.

Veidai Ir Žmonės

Jonas Nagulevičius

— KŪRĖJAS — SAVANORIS —

Daugelis jaunuolių manom, kad anksčiau žmonės ramiai praleisdavo amžių. Kai tėvai, nepareikšdami priežasčių, atkalbinėja mus nuo dažnų išėgų, mes atkertam, jog laikai pasikeitė ir gyvenimas vyksta greitesniu tempu. Tėvų priežastys mums lieka neaiškios, tačiau mūsų prieštartinis pasirodo netikslus. Paprašykim juos papasakoti apie jaunų dienų laikus ir tik tuomet spręskim.

Jie jaunystėje yra pergyvenę Pirmąjį Pasaulinį karą ir atgimstantios Lietuvos laikotarpį. Šie įvykiai jų jaunystę yra nužymėję nuotykių ir pavojais.

Mano prašomas, kūrėjas — savanoris Jonas Nagulevičius sutiko papasakoti apie savo jaunąsias dienas.

Jonas Nagulevičius, gimęs Kėdainių apskrityje, Survilaiškių valsčiuje, baigė realinę gimnaziją. Tuo laiku vyko Pirmasis Pasaulinis karas. Frontui artėjant prie Kėdainių, Nagulevičių šeima pasitraukė Rusijon. Tais pačiais metais Jonas Nagulevičius buvo paimtas rusų kariuomenėn. Jis atsidūrė mokykloje. Iš ten buvo pasiųstas į pėstininkų pulką, o kiek vėliau ir karo mokyklą. Kelias mėnesius prieš baigiant karo mokyklą, J.N. susirgo (pakartotiniai) plaučių uždegimu. Jis nutraukė mokymąsi ir gydytis Maskvoje. Pasveikęs buvo pasiųstas Rygos frontan. Čia jis buvo apdovanotas Šv. Jurgio ketvirtosios laipsnio

SIAM „JAUNIMO KVIESLIUI“ MEDŽIAGA PAROPINO ALGIS KAZLAUSKAS. UZ GRAŽIĄ TALKĄ NUOSIRDUS AČIO.

„M.P.“ Red.

Kad įsivaizduotume kaip žvaigždės atsiranda, pavyzdžiui imkime milžinišką tarpžvaigždinį dujų masę, kuri yra disko pavidalo ir sukasi aplink savo centrinę ašį. Matematiškai — tai yra gravitaciniai nepastovūs plokštuma. Tai reiškia, kad bent koks nereguliarumas toje masėje turi tendenciją — palinkimą plisti. Kai keli atomai sueina arti vienas kito, jie veikia kaip vienetai. Prisijungdami kitus atomus jie, skriedami tolyn, sudaro debesį (Tokiu debesiu ir dabar matoma tarpžvaigždinė erdvė).

Laikui bėgant debesys sukreka į kamuoli. Tirštėjimo procesas vyksta toliau. Ir taip atomai susiglaudžia — priartėja vienas prie kito. Padidėjus vieno atomo veikimui į kitą, kyla debesio temperatūra. Pakankamai augtą temperatūrai esant, debesys pradeda žerėti ir pasidaro matomas. Atomu „susiglaudimui“ didėjant — kyla ir temperatūra, kol pasiekia atominės reakcijos temperatūros laipsnis.

Trumpai, nesivarginant formulėmis ir skaičiais, priminsime, kad jau 1939 m. laboratoriniams tyrimams H.A. Bethe (iš Cornell) įrodė, kad pakėlus temperatūrą iki 15 milijonų laipsnių, vandenilio atomas tampa helijumi, jei anglies ir atomo esama drauge.

Panaudojant Bethes apskaičiavimus mūsų žvaigždės augimo problemai, aiškėja, kad temperatūra turi pakilti tiek, kad prasidėtų atominis kitimas — skilimas viduje ir gamintųsi energiją, kurią žvaigždė praranda savo paviršiumi.

Išspinduliuota energija yra papildoma atominės reakcijos, kuri vyksta viduje. Taip atsiranda išsilyginimas: pagaminta viduje energija yra išspinduliuojama paviršiumi. Žvaigždė nustoja traukintis, ir mes tada turim naują žvaigždę.

Paruošė Arūnas Staugaitis.

kryžiumi. Fronte buvo sužeistas. Gydyti Rygos ligoninėje, vėliau buvo pervežtas į Petrapilio ligoninę. Kiek pasitaisęs, jis aplankė savo tetą Archangelske, Baltosios jūros pakrantėse. Iš čia nuvyko į Maskvą, o visai pasveikęs vėl grįžo į Rygos frontą, kur 1917 m. pateko nelaisvėn. Buvo nuvežtas Liepojaus belaisvių stovyklon. Gyvenimo sąlygos čia buvo labai blogos. Pasitaisius progai, Jonas Nagulevičius su kitu belaisviu pasiskakė moką vokiečių kalbą. Juodu buvo perkelti į Strelkovo stovyklą, Poznanės apygardoje. Šioje stovykloje gyveno apie 20.000 belaisvių.

Mokantiems vokiečių kalbą, tai gi ir Jonui Nagulevičiui buvo suteikta eilė lengvatų. Jie gyveno atskirai — šalia stovyklos. Turėjo pažymėjimus, su kuriais galėjo laisvai vaikščioti. Pasinaudodami šiais pažymėjimais, J.N. su draugu pabėgo. Turėdami žemėlapi ir komposą, jie tolokai nukeliavo. Ir vis dėlto juodu atsitiktinai sugavo vokiečių žandaras. Jie dar mėgino pasprukti, bet akylus žandaras atgrėžė į juos ginklą ir nuvarė atgal į stovyklą.

Pakeliui jie nakvojo keliuose mažesniuose stovyklose, bet visą laiką stropiai saugomi. Strelkovo stovyklon gražinti turėjo atlikti žiaurios bausmės.

Po to jie buvo išgabenti į Sugan, Silezijon. Šioje stovykloje rado lietuvių, latvių, estų, gruzinų ir kitų. Atgabentuosius paskyrė į lietuvių grupę. Joje buvo apie 300 lietuvių. Jų barakai buvo erdvi ir gražiai atrodė. Tuo laiku, kuomet šie belaisviai visi liūdnai leido dienas vokiečių stovykloje, Lietuvos Brastose vyko derybos

dėl karo pailaubų tarp vokiečių ir rusų.

Stovykloje belaisviai gaudavo vokišką laikraštį, kurį vienas geriau kalbą mokąs versdavo. Žinios visus domino, nes pailaubose buvo sprendžiamas ir jų likimas.

Pailaubų derybos baigėsi teigiamai, ir belaisviams buvo leista grįžti namo. Lietuvon sugrįžę, suvargę ir išalkę, pamatę languose dešras ir duoną, vos ištvėrė langų neišdaudę.

Tačiau namo sugrįžus Jonui Nagulevičiui neteko ilgai ilsėtis — jam ir vėl teko griebtis ginklo. Lietuva paskelbus savo nepriklausomybę, turėjo ją ginklu apginti. Jonas Nagulevičius 1919 metų sausio mėn. pradžioje įstojo į Lietuvos kariuomenę. Jį paskyrė į vyriausiąjį štabą, kuris vėliau buvo perkrikštytas generaliniu štabu.

J. Nagulevičius buvo pakeltas į leitenantų ir ėjo gen. štabo rinkuotės skyriaus adjutanto pareigas. Vėliau ltn. J. Nagulevičius buvo paskirtas į 4-to pėstininkų diviziono štabą, o iš ten į II pėst. Vilniaus pulką. Karinę tarnybą baigė 1923 m., būdamas II pulko ryšių kuopos vadas.

Pasitraukęs į atsargą, finansų ministerio buvo paskirtas Kauno — Trakų srities mokesčių inspektoriaus padėjėju. Vėliau tapo inspektorium ir dirbo įvairiose apskrityse iki 44-ty metų.

Jonas Nagulevičius buvo apdovanotas Kūrėjo — Savanoriaus ir Nepriklausomybės medaliais.

Antrojo Pasaulinio karo audra Joną Nagulevičių su šeima atbolkė į Australiją. Čia, Melbourn, gyvena jis su savo žmona, ištėkėjusia dukterimi, dviem sūnum. Šiuo metu jo dienas džiugina 3 sveiki ir guvūs vaikaičiai. Nors ayeikata Jono Nagulevičiaus ir labai pašlijusi, bet jis gyvai besidomi pasauline politika ir lietuvių bendruomeniniu gyvenimu.

A. Kazlauskas.

ESU PILIETIS

Eduardas Nagulevičius giminių būrelyje atšventė 21-rių metų amžiaus gimtadienį. Ta proga jis gavo dovanų: rankinį laikrodį, knygą „Akademine Skautija“, elektrinį barzdaskutį ir nešiojamą radiją.

Eduardas dirba vienoje Melbourn kailių prekybos firmoje. Yra jis aktyvus skautas, pasiekęs australų skautininko laipsnio; šiuo metu vadovauja Kung. Margio draugovei Taip pat lanko Melbourno Lituanistinių Kursų žurnalistikos skyrių.

Dvidešimt vienerių metų amžiaus sukahts yra reikšminga mūsų gyvenime. Šiam amžiui sukahts tampa pilnateisiu bendruomenės nariu — pagal mūsų bendruomenės statutą gaunama teisė balsuoti. Taip pat Australijoje gaunama rinkimo į parlamentą teisė. Balsuojant, nors ir netiesiogiai, dalyvaujama krašto valdyne.

Pasiekus 21-rius metus, nebereikalinga tėvų sutikimo vesti bei tekėti. Tų metų turima teisė paveldėti turtą.

Primityviosios bendruomenės turi panašią šventę — tai yra įvedimo (initiation) šventė. Paprastai tai būna anksčiau, dar prieš 21-sius metus. Ši šventė sutampa su lytinio subrendimu. Anksčiau subręstama šiltuose kraštuose, vėliau šaltuose. Berniukų įvedimo apeigose dalyvauja tik vyrai, mergaičių — tik moterys. Pačios apeigos užsitęsia kelias savaites. Įvedimo apeigos dažnai skausmingos.

Afrikos negrų Masal genties apeigose daromi gilūs pailgi pjūviai kaktose. Tai palieka žymius randus, kurie liudija berniuką esant įvesdintą. Kaikur esama apipjaustymo papročio. Nors skausmingos apeigos, tačiau niekas nesipriešina ir neparodo skausmo, nes kandidatas žino, jog tai garbingas dalykas, ir jo padėtis bendruomenėje pakis. Po įvedimo

vyrai priimami į karius; jiems įteikiama žmonos, mergaitės givyro.

Įvedamosios apeigos turi apėigine religinę prasmę.

Skautų vyčių žodžio apeigos yra senųjų lytinio subrendimo įvedimo apeigų atgarsis.

Algis.

— x —

Atžalynas Kalnuose

Melbourn tautinių šokių „Atžalyno“ grupė vieną pavasario šeštadienį nuvyko į Dona Buang kalną, apie 10 mylių nuo Melbourn, aplankyti sniego. Dalyvavo apie 20 šokėjų.

Šokėjus vežė jų pažįstami ir juos remiantieji savo autais.

Šiltai dienai pasitaikius, neužteko sniego slidinėjimui. Nusivylimą tačiau išlaikė kovos sniego gniūžtėmis. Sutikome gausią australų jaunimo grupę, kuriai suteikėm sniego krikštą. Tikriausiai, jie tokių išmonių dar nebuvo išgyvenę. Vėliau, pakartotinai vėl juos sutikus, pasirodė, kad mūsų krikštavaikiai pamoką išmoko — matėm juos bandant savo mokytojus išprausti. Bandė jie su mumis susitikti. Nedrąsiai, žinoma: mes gi buvom jų to meno mokytojai. Apie 9 val. grįžom į Melbourną. Kol pasiekėm priemiesčius, gerokai inaktėjo. Ne vieno namiškiai susirūpinę laukė: daugelis jų savo sūnelius ir dukreles pirmą kartą buvo išleidę į sniego „mūšius“.

A.K.

JAUNIŲ VAIDINIMAS

Melbourno Lituanistiniai Kursai repetuoja Čiurlionienės „Dvylika brolių juodvarniais lankšusių“. Kursų mokytoja ir vaidybos vadovė G. Gasiūnienė buvo susirgusi, padaryta operacija, todėl buvo sutrūkęs pasiruošimas. Kitą šeštadienį p. G. Gasiūnienė vėl imsis darbo. Vaidinimas, tikimasi, įvyks spalio mėn. Karmelitų salėje, Middle Park.



STOVYKLAVIETĖS BEJIEŠKANT!...

(REPORTAŽAS)

Šiais metais tiek skautukų, tiek jų vadovų tarpe yra statomas klausimas: kur stovyklausime? Praėjusių metų sydnėjiečių stovykla Ingleburne, palikusi malonių ir liūdnų atsiminimų, dalinai yra atsibodusi. Todėl ir norma š. m. stovyklai įrengti naujoje vietoje.

Sakoma, kad Australija didelė ir vietos yra daug. Praktiškai, tačiau, kaip matysime iš tolimesnės įvykių eigos, yra kitaip — surasti stovyklai tinkamą vietą yra didelė problema.

Jau nuo š. m. pradžios buvo daromos iškylos ir apylinkės — važinėta mašinomis ir traukiniais, stengiantis surasti vietą, kuri būtų ne per toli nuo stoties, turėtų geriamo vandens išteklius ir patogią, saugią maudyklę bei gražų miškelį. Bet tinkamos vietos nerasta.

Aną sekmadienį, kai tūtininkas buvo laisvas, keli skautai vyčiai suorganizavo transportą — seną mašiną ir ankstyvą rytą leidosi kelionėn, tvirtai nusistatę šį kartą surasti šių metų stovyklai vietą. „Ekspedicijoje“ dalyvavo „Australis“ Tunto tūnt. v. v. K. Klonas, ps. R. Jaselskis, s. v. v. A. Garolis, s. v. A. Janavičius ir s. v. V. Čižauskas. Kelionės maršrutas: Hawkesbury upės pakraščiai, nuo Richmondo iki Springwoodo.

KLASTINGAS KELIAS

Rytas pasitaikė gražus, oras šiltas. Pravažiavus Richmondą pasukom dešine Hawkesbury upės pakrante. Sustojome maždaug 33 mylios nuo Richmondo. Vienoj pusėj kelio stovi keli barakai ir gražiai įrengtos sporto aikštės — IMCA sveikatos namai. Upės pusėje — aptverti ūkiai. Nusprendėm, tad, pasidairyti po tuos ūkius. Visur prie vartų didžiuliai užrašai: „Trespassers will be prosecuted“. Į tai, tačiau, per daug nekrepėm dėmesio, ir perlipę tvorąėjome upės lank, dairydami, ar nepamatysime tinkamos stovyklai vietos, ir tik vėliau klausim savininko leidimo jos įrengimui. Įėjom į mišką — traktorių didžiulės vėžės, o ten, kur iškirsti medžiai, supiltos milžiniškos krūvos žemių. Drąsiai žengdami pirmyn — trys pirma, du iš paskos. Tik staugi priekšakyėjusieji panyrė iki kelių į labai klastingai atrodantį purvą. Bet sukaupę visas jėgas išsikrapšto lauk, palikdami dumblyne batus. Išrepekojus ir sumeškerojus trūkstantis garderobas dalis, laimingai pasiekiam upės pakraštį. Apsiplovę susėdom prie upės kranto ir grožimės vaizdais. Nusprendėm, kad vieta tinkama stovyklai — netoliese gražus miškelis, upės pakraštis, plati, graži aikštė žaidimams. Iš aikštės matosi ūkio pastatai. Nuzygiuojam prie namo — tuščia. Matyt, žmonės išėję į darbus, ar išvykę miestą. Nusprendėm pasiteirauti pas kitą ūkininką, kurio trobos matėsi už pusmylio. Grįžę į kelią, važiuojame į tą ūkį. Prie vartų iškabinta lenta su grąšinimais. Sakom, visvien eisim ir pažiūrėsime!

GESINAME GAISRĄ

Iėjus pro vartus pamatėme pro medžius rūkstančius dūmus — vadinasi žmonių esama. Paėjus dar toliau — matom apie degantį mišką šokinėjantį žmogų. Priėjom arčiau, pasisveikinom. Žmogus atsako „labas“ ir dar kelis gražius keiksmožius pridėda. Klausiam, kas atsitiko. „Na, matot, — sako, — norėjau toje aikštelėje nudeginti žolę. Iš ryto padegiau — nenorėjo degti, o dabar, kai užsidegė, tai persimetė į mišką ir nebegalų gustabdyti!...“ Mes nieko

nelaukdami pasisiūlėm padėti. Žmogus nudižo ir nukulniavo į farmą atnešti maišų. Gaisrų gesinime jau turėjome patyrimo iš praėjusių metų stovyklos. Vėjas nebuvo stiprus, bet vistik varė liepsną gilyn į mišką. Kiek toliau mišką kertąs keltas apkritęs sausomis šakomis ir medžiais, šokome juos graibstyti. Nuvalius kelią buvo atgabenti ir maišai. Ugnis degė 300-400 jardų pločiu. Su kaupuomis jėgomis ir skautiška technika mes ją vis tik užgesinom. Ūkininkas nuosirdžiai padėjo ir paklausė, kokių reikalų mes čia apsilankėm. Mes tuojau paaiškinom, po tokio „gero darbo“ tikėjome, kad mūsų reikalai tuojau išsispręs palankia prasme. Tačiau labai nusivylėm. Žmogelis paaiškino, kad jis tą žemę pirkė tik prieš pusantro mėnesio ir visur esąs išdėstęs nuodus, kurių nuodingumas trunka apie 9 mėn., todėl labai atsiprasęs, bet mūsų reikalui pagelbėti negalys. Ką padarysi — negali, tai negali! Teiraujamės, kaip su kaimynais? Toj vietoj kur mes buvome, vilties mažo — kaimynas mažžemis vos 40 akrų. Patarė kreiptis į sekantį, tas turįs 400 akrų, tikrai leis. Padėkoję už žinias, grįžtam prie mašinos, ir, kadangi jau netoli pietų metas, traukiame lauk sumuštinis. Žiūrime, ūkininkas atsiveja mus su savo mašina, įsiodindes dar ir savo žmoną. Sako: „Vyručiai, pas mane kairę pusę šito upelio irgi yra keliolika akrų žemės. Ir prieina prie upės. Apžiūrėkite, gal jums bus tinkama — ten jau pavojaus nėra — galite stovyklauti“. Nudžiugę net pamiršome sumuštinis. Šokom apžiūrėti nurodytą vietą: miškas gražus, tik į jį įvažiuoti negalima dėl jį kertančio upelio. Prie pat upės lyguma. Upės krantas toj vietoj kokių 10-15 pėdų augščio. Kiek dešiniui — žemesnis priėjimas prie gražaus smėlėto paplūdimio.

M. LUCAS & Co.

Builders & Contractors (Reg.)

(SAV. M. LUKAUSKAS)

56 Yarrara Rd., Pennant Hills, N.S.W.

Norėdami įsigyti geros vertės namą, kreipkitės tik į Lucas & Co. Statome ant savo ir Jūsų sklypų. Užtikrintai skubus ir tik geras darbas, geriausios medžiagos. Darome planus ir paruošiam specifikacijas. Parūpiname paskolas. Šiuo metu turime keletą paskolų mūriniams, mediniams bei fibro namams, kuriomis norintieji pasinaudoti prašomi paskubėti. Kreiptis asmeniškai arba skambinti telef. WJ 2272 iki 9 val. ryto arba po 6 val. vak. (2 min. nuo stoties).

DĖMESIO!

KALĖDOS ČIA PAT! PRISIMINKITE SAVO ARTIMUOSIUS!

KAS BŪSITE MOSŲ JUBILEJINIS KLIENTAS?

Netrukus mes išsiųsime 25.000-ąjį siuntinį į Europą.

Šia proga mes ruošiamės 20 vertės siuntinį, laisvą nuo mokesčio, kurį padovanosime tam laimingajam mūsų klientui, kuris prislaus užsakymą ir pas mus bus užregistruotas sąraše Nr. 25.000.

VYRIAUSIA BOSTINĖ:

O D R A

6a Elizabeth St., Melbourne.

DARBO VALANDOS: 9 v. r. — 6 v. p. p. šeštad.: 8.30 v. r. — 1 v. p. p.: TELEFONAS: MF 6178

SENIAUSIA SIUNTINIŲ FIRMA. SIUNTINIAI Į RUSIJĄ, UKRAINĄ, LIETUVĄ, LATVIJĄ IR ESTIJĄ. MES SIUNCIAME: VAISTUS, MAISTĄ, DRABUŽIUS, AVALYNEI ODĄ — PAPERASTU IR ORO PASTU.

Gavėjas nieko neprimoka. Visas išlaidas apmoka siuntėjas. 100% garantija dėl tvarkingo užsakymų išpildymo ir pristatymo. Visų prekių pavyzdžius galite apžiūrėti mūsų įstaigoje.

MOSŲ ATSTOVAI:

Geelong, Vic. 210 Rye St. Tel. X 3885.

E. Newborough, Vic. 65 Western Ave.

Adelaide, S.A. 24 Wright St.

Brisbane, Q'Land. 140 Junction Rd., Clayfield.

Hobart, Tas. 1 Third Ave., Springfield.

VID. RYTAI

SAUDI ARABIJA

Arabija — trapecinė, formos vakarų Azijos pusiasalis. Vakaruose ją supa Raudonoji jūra, pietuose — Arabų jūra, Indijos vandenynas, rytuose — Persų įlanka, šiaurėje — žemės sienos su Iraku ir Jordanija. Arabijos plotas 3.142.000 kv. km. Klimatas, išskyrus kalnuotąją Jemeno dalį, kontinentiškas, sausas, vasaros labai karštos. Visą vidurinę Arabijos dykumą sudaro 1.200.000 kv. km. Tik 4 procentai viso Arabijos ploto tinka ūkininkauti. Nėra upių. Geologinė struktūra labai panaši į Egipto. Augmenija primena Saharą. Lietingiausios vietos auginama kavos, ryžių, kviečių, medvilnės, bananų, įvairių vaisių. Tik kalnuotųjų pakraščiuose kloniai auga amžinai žaliuojančiais miškais. Oazėse gausu datulių palmių su puikiais vaisiais. Gyvulija: liūta, leopardas, hiena, šakalas, gazelė, strausas, arklys, avis, kupranugaris ir kt. Gyventojai daugiausiai arabai semitų kilmės, vietomis susimaišę su negrais.

Senovės kultūros gyvenime reiškesi vidurinės ir šiaurinės Arabijos gyventojai. Didžiama bastūnai-klaikolai, ir jų neįstengę pavergti nei asirčiai su babiloniečiais, nei egiptiečiai su persais. 624 m. Mahometas — Islamo įtegetas įkūrė didžiąją Arabų valstybę; surinkęs bastūnų gimines, jis sudarė didelę jėgą, žmonijos istorijoje suvaidinusią savo vaidmenį. Tada arabai peržengė savo sienas ir karu bei ugnimi įkūrė tris galingas valstybes. Tačiau 1258 m. nuo mongolų antplūdiu krito Azijos arabų valstybės — Bagdado kalifatas. Ispanijoje jie kiek ilgiau laikėsi per 700 m., iš kur tik 1492 m. buvo išstumti į Afriką. Vėliau arabai susiskaldė į visą eilę mažų valstybių ir pateko po turkų sultonų valdžią, kurie Arabiją valdė iki 1925 m., kai tada prieš metus sukilęs Ibn Saud užėmė Meką ir Mediną ir Arabija išsikovojo nepriklausomybę.

Arabai beveik išimtinai yra Mahometo paskelbtosios Islamo religijos išpažintojai. Islamas arabų kalba reiškia atsidavimą Dievo valiai. Religinis mokslas pagrįstas Koranu ir papildytas padavimų, vadinamųjų sunomis. Tai yra griežtai monotistinė religija, pripažinti vieną augščiausią Eysbę — Alachą: „Yra tik vienas Dievas Alachas ir Mahometas jo pranašas“. Savo pasekėjams uždeda 4 pareigas: maldą 5 kartus per dieną, pasninką devintąjį — Ramadaną — mėnesį, bent kartą gyvenime kelionę į Meką ir aukas mečetėi. Tai yra penki islamiškojo tikėjimo pagrindiniai stulpai. Priešingai Krikščionijai, islamas neturi dvasiškų luomo ir jo hierarchijos, kuri Islamą vienytų ir vadovautų jam. Todėl iš pat pradžių Islamas neišlaikė vieningas ir yra suskilęs į įvairias sektes. Atgydamas nacionalizmas padeda nuveikti sektes skirtybes ir ugdo arabiškojo pasaulio vienybę, pasireiškiančią Arabų Lyga (1945 m.), kuri ypačiai vieningai veikia prieš Izraelio valstybę.

Architektūros paminkluose vyrauja maldos namai — mečetės. Jų kampuose dažniausiai iškyla minaretai — augšti lieknai bokštai su galerijomis aplink, iš kur šaukiama maldai. Islamo pasekėjų šiuo metu yra apie 300 milijonų. Ne tik kad visos arabų valstybės turi bendrą Islamo religiją, bet kartu ir bendrą kalbą. Klasinė Korano kalba vartojama mokyklose ir viešajame gyvenime. Šnekamoji arabų kalba įvairuoja tarmėmis, bet vis tiek susitinkame Sirijos, Irako ar Maroko arabai savo tarpe gal susikalbėti ir vienas kitą suprasti. Arabiškai šiandieną kalba apie 50 mil. žmonių. Jau senovėje daug arabų žodžių perėjo į Europos kalbas, pvz., algebras, almanachas, admiralas, alkoholis, zenitas ir kt. Arabiškai rašoma iš dešinės į kairę. Dabartinis vadinamasis arabų skaitmenis gavome iš indų per arabus.

O ir popierius į Europą atėjo arabų tarpininkavimo dėka.

Arabai turi savo mahometoniškąjį kalendorių. Šie — 1957 metai — jiems yra 1377 m. nuo Hedžros — Mahometo bėgimo iš Mekos. Kiekvienas arabas pagal Koraną, gali turėti hareme 4 žmonas ir be skaičiaus konkubinų. Taip pat labai legvos skyrybos.

Saudi Arabija šiuo metu turi apie 7 milijonus gyventojų. Beveik visi jie mahometonai. Politškai kraštas turi absoliutinę monarchiją, valdant karaliui Ibn Saud. Ne seniai pats karalius laukėsi JAV. Pamažu jis darosi kiek sukalbamesnis su Vakarais. Nors už naftą gauna milžiniškus pinigus, bet kraštas to beveik neįaučia. Visas valstybės pajamas sudaro 10 procentų nuo naftos produkcijos, mul-tai ir Mekos maldininkų aukos. Tų visų pinigų trečioji dalis eina karališkajam dvarui išlaikyti, kitas trečdalis į JAV ir užsienio bankus, kaip karališkosios giminės nuosavybė, o likusi trečioji dalis skiriama krašto reikams, bet ir tai papirkinėti klajoklių giminėms ir t. t. Valstybės biudžeto samatos nesudarėnėjamos, todėl ir neskelbiamos. Sunku nuspręsti, kur baigiasi karališkojo dvaro ir prasideda valstybės administracijos tvarkymas!

Antrojo pasaulinio karo metu Saudi Arabija išliko neutrali, bet ten vyko ir tebevyksta ekonominės varžybos tarp JAV ir D. Britanijos dėl naftos eksploatavimo. Kariniu atžvilgiu stipriausios arabų valstybės yra Egiptas, Irakas ir Jordanija. Ten yra britų apmokytos kariuomenės. Apie Saudi Arabiją negalima pasakyti, kad ji turėtų kariuomenę moderniąja to žodžio prasme.

Anglų ekonomistas Clare Holingworth savo knygoje „The Arabs and the West“ (London, 1952, p. 285) rašo, kad Saudi Arabijos turiai, kurie slypi jos žemėje, dar tebėra galutinai neištirti, tačiau užsieniečiai tyrinėtojai išteklius, kurie veda į tolimesnį kontaktą su Vakarais. Naftos šaltinių rafinerijose su arabais darbininkais.

kais beduiniais yra didelių sunkumų, nes jie, įpratę į klajoklių gyvenimą, greit dingsta į darbą, nieko net nepranešę. Sovietai savo komunistine gudriai apgalvota propaganda skverbiai į arabų pasaulį, ir arabų vadai lengvai, nai-viai ir kvailiai pasiduoda tai propagandai, kaip rašo tas pats autorius. E.L.

LIETUVOS VAKARŲ STUDIJŲ KOMISIJA

Jau paruošė spaudai pirmąją knygą apie etnografines Lietuvos Vakarų problemas. Knygoje tilps sekančios studijos: dr. M. Gimbutienės — Mažosios Lietuvos pristorė; inž. J. Gimbutis — Mažosios Lietuvos kaimo architektūra; J. Lingio — Studija apie arklių Pabaltijyje dr. J. Ballo — Mažosios Lietuvos tautosaka; prof. J. Zilevičiaus — Mažosios Lietuvos giesmės, dainos ir muzikiniai instrumentai. Leidinį spausdinti tariamasi su Liet. Enciklopedijos spaustuve Bostone.

ORO KELIU Į LIETUVĄ

Šiuo keliu pasinaudojo balionėlis, kurį paleido iš Anglijos Tarpautinio Muzikos Festivalio Komitetas Llangolleno kaime, šiaurės Valijoje, (Llangollen International Musical Eisteddfod), pranešdamas pasauliui apie įvykstančių čia š. m. liepos 9-14 d. dainų ir šokių šventę.

Balionėlis buvo rastas Kauno srityje, Ariogalos rajone, Betygatos apylinkėje, Diržionių kaime. Apie tai Eisteddfodo Komitetui pranešė iš Lietuvos radėjas Antanas Staškevičius (Jono s.). Jo pranešimas rašytas paprastame popieriaus lapely, matyt, išplėto iš mokinio sąsiuvinio.

Čekoslovakijos komunistų partijos laikraštis „Rude Pravo“ rašo, kad čekų jaunimas nestoja į kom. partiją. Partijos susenėjimo pavyzdžiu nurodo Perbudice rajoną, kur 26 procentai partiečių yra vyresni kaip 60 metų, o jaunesnių kaip 26 metų ten partijoje tėg tik 2.9 procentų.

PRENUMERUOKITE „MOSŲ PASTOGĖ“

PŪKINĖS KALDROS

PLUNKSNINIAI MATRACAI, PAGALVES, LOVOS SKALBINIAI, kaip įplai ir užvalkalai 63" (160 cm.) platumo, galima gauti firmoje

ROSE

38 WASHINGTON STREET, BEXLEY, N.S.W.

Rockdale stotis.

Tel.: LW 1220

SKYRIUS: Flemings Corner Shop, 181 Queen St., St. Marys, N.S.W.

Mūsų atstovas Jus aplankys kiekvienu metu.

Prekės duodamos ir išsimokėjimui. Mes kalbame vokiškai.

Jeigu rūpestis neleidžia tau užmigti dėl siuntinio — PARASYK

TAZAB
22. ROLAND GDNS • LONDON • S.W.7

MELBOURNO NAMAI

Iš Melbourne L.N. Klubo Susirinkimo

Melbourne Lietuvių Namų Klubas rugsėjo 15 d. turėjo visuotiną narių susirinkimą. Susirinkimas buvo darbingas — be ginčių, visų balsais patvirtintos apyskaitos, plimtas darbo planas ateitį, sklandžiai išrinkta taryba, klubo teismas ir revizijos komisija. Reikšmingas geras, kad šia proga nebuvo įprastinių atsisakymų, išsibraukimų — beveik visi kandidatai, kas buvo siūlomi. Pasitęgė senosios tarybos darbai, rodo ir tai, kad beveik visi jos nariai, kurie kandidavo, buvo išrinkti ir naujam dvimečiui. Buvo balsų, ne tiek kaltinančių, kiek skatinančių — pagreitinti namų įsigijimą. Jei negalima iš karto įsigyti objekto, kuris atitiktų visiems reikalams bei norams, eina tada laipsniškai.

Susirinkimo proga būta ir mažo incidento. Melbourne apyl. bendruomenės valdybai, kuri taip pat yra klubo dalininkas, turi 30 įnašų, atstovauti atvyko jos pirmininkas, kuris pats nėra fizinis klubo narys. Taryba jo atstovavimą nepriėmė. Laikykime tai mažo incidentu. Buvo nuomonė, kad organizacijoms — juridiniam asmeniui atstovaujantiems pareigūnui negali būti taikomas, įstatų paragrafas 15, kuriuo aptariamas įgaliojimas, perdudimas savo atstovavimo teisių. Tuo paragrafu pasakyta: „Narys gali įgaluoti raštu kitą narį jam atstovauti narių susirinkime“. Jei kuriai organizacijai, kuri yra klubo dalininkas, valdybos įgaliojimu atstovauja bet kuris valdybos narys, jis tiesiog atstovauja juridiniam klubo nariui, o ne iš kito nario gavęs įgaliojimą. Šiame atsitikime tik tada būtų įgaliojimas, jei viena lietuviška organizacija, kuri yra juridinio asmens teisėmis klubo narys, įgaliotų kitą lietuvišką organizaciją, žinoma, tada tik tokiu, kuri pati yra juridinio asmens teisėmis klubo narys.

Žinoma, pagrindo turėjo ir tie, kurie apgailestavo, kad bendruomenės apylinkės v-bos pirmininkas neturi nė vieno įnašo namų reikalui, kad organizacijai atstovaujant fizinis asmuo, kuris pats nėra fizinis klubo narys, negalėtų būti renkamas nei dienos pirmininku, nei į valdomuosius organus. Visi tačiau šios rūšies samprotavimai nekeičia teisinio reikalo ir neišsprendžia juridinio asmens praktiško reikšimos klubo gyvenime, jo mandato reikalo. Teisiškai taip klausimui stovint, paliekant šį kartą visai nušalėję asmenį, dėl kurio šis įstatų paragrafas aiškinamas kilo, atrodo, klubo taryba neturėjo pati imtis įstatų aiškintojo pareigų. Pagal įstatų par. 55 ir par. 57, ypač jei jau kilo susidūrimas dėl mandato tarp klubo nario ir tarybos, reikalus priklauso išspręsti visu rinkimu klubo teismui. Vienas klubo narių ir pasiūlė reikalą pvesti išaiškinti klubo teismui. Tarybos nariams siūlant, reikalą tačiau sprendė susirinkimas. Ir vis dėlto klubo orumui išlaikyti ir tradicijoms susidaryti, be klubo teismo sprendimo, susirinkimas neturėjo skubėti imtis balsavimo klausimo spresti. Tokie balsavimai yra skubos dalykas, sprendžiama nuotalkai pagavus. Šios rūšies sprendimai ne kartą palieką nepageidautinų pėdsakų. Teismui pasisakius, tarybai persvarčius, iš kalno reikalą darbotvarkėn įrašius, buvo galima klausimas atiduoti, jau kaip trečiajai institucijai, spręsti susirinkimui. Šiuo atveju turėjome aiškų įstatų aiškinimo reikalą. Organizacijų mandato reikalui tarybos sprendimas laikytinas tat jaunojo mūsų melbourniško lietuvių klubo gyvenimo istorijoje precedentinis.

Tikėjime, kad nei suminėtas incidentas nei precedentas (šiuos tarptautinius terminus naudoju tik todėl, kad jie iškilo pačiam susirinkime) nepalikis jokių pėdsakų tolimam klubo gyvenimui, o ateityje būsim atsargiai su paskubų sprendimais. Gyvenime gi vis kas nors įvyksta. Ateičiai, tikime, su-

silauksime, kad ir bendruomenės pirmininkas bus pats savo asmeniui tikras klubo narys. Pagaliau ir pats mūsų suminėtas incidentas nebuvo tikras incidentas, nes klubo susirinkime apylinkės valdybai atstovauti atsirado kitas valdybos narys, kuris pats buvo fizinis klubo narys ir buvo išrinktas į klubo tarybą. Jei bendruomenės pirmininkas būtų dar prieš susirinkimą tarybai raštu įteikęs jam asmeniškai surašytą mandatą, tada gal ir taryba kitaip būtų pažūrėjusi į reikalą. Tarybai gi jo mandatai atmetus, bendruomenės apylinkės valdybos pirmininkas būtų galėjęs eiti pat kreiptis į teismo narius, kurie, paskubomis, tikriausiai, nebūtų sprendę, bet susirinkimui būtų pasiūlę koki nors pereinamąjį pasiūlymą. Ateičiai reikia tokius dalykus išvengti ir iš kalno išiaiskinti. Nėra gerai, kai susirinkimai dėl formalių dalykų per ilgai užsitęsia. Ir šis susirinkimas galėjo būti trumpesnis, jei nebūtų skaitoma labai jau išplėtos apyskaitos, tie patys dalykai nebūtų kartojami revizijos protokole, būtų pagreitinamas balsų skaičiavimas. Visa tačiau paliekant nušalę, pagrindinio dalyko Melbourne Lietuvių Klubui reikia — tai įsikibinti objekto, kur matytųsi lietuviškų namų pradžia, kurie būtų visų vietos lietuvių namai, o tada vėl kiltų entuziazmas, vėl pagyvėtų susidomėjimas vėl plauktų pilnigai.

Nemo.

DĖMESIO!

Neužmirškite švenčių ir kiekviena proga įsigyti

LIETUVIŠKO KRUPNIKO

(Honey Liqueur)

ir degtinės trijų rūšių: VODKOS, SLYVOVICOS, ZUBROVKOS, POMERENZ, kurios yra augstos kokybės ir pardavinėjamos visoje Australijoje. Tad reikalaukite

Ernstan Bottling Co. Ltd.

gamybos gerimų su Amerikos ereliu etiketėje.

Sydneyje gerimų reikalą raštu telefonu ar asmeniškai kreiptis:

HILLCREST TRADING CO.,

Wine and Spirit Merchants

81 Hillcrest Avenue, Hurstville

tel. LU 4464.

ERNSTAN BOTTLING CO. LTD.

2 Murray St., W. Mitcham, S.A.

Sydnėjus

„KOVAS“ — A REZERVO MEISTERIS

„Kovo“ stalo tenisininkai V. Binkis, E. Bernotas ir R. Liniauskas, po gana ilgokai užtrukusių trijų ratų kovos, laimėjo 1957 metų Sydnėjaus stalo teniso „A“ rezervu klasėje pirmąją vietą. Didžiajame finale kovėčiai susitiko su australų „Terra“ ir po gana lengvos kovos, laimėjo 10:0. Šios rungtynės nebuvo įdomios, nes kovėčių žaidimo klasė buvo kur kas augstesnė. Laimėjusi „Kovo“ komanda gavo specialius ženklus.

Zvelgiant į pavienius Kovo žaidėjus, negalima būtų rasti didelio žaidimo skirtumo tarp jų. V. Binkis, turėdamas daugiausiai žaidimo praktikos, rungtynių metu yra pats nuosekliausias komandos žaidėjas, mokąs tinkamai susikaupti ir pavojingose momentuose pelnyti komandai taškus. Jo žaidimas gražus ir žiūrovų patraukiantis, tik ar naujai pakeistoji kempinė raketė pakėlė jo žaidimo lygį, sunku pasakyti. „Dvynukai“ Bernotas su Liniausku, pirmieji pradėję naudoti kempines raketes ir lietuvių pirmenybių metu įvarę daug baimės meisteriui Sir-jatavičiui, pradeda žaidime nusitovėti ir įsisąmoninti, jog rungtynių metu yra svarbu ne tik parodyti gražų žaidimą, bet ir pasiekti laimėjimą.

Sveikinant kovėčius su jų gražiu laimėjimu, tenka jiems tik palinkėti daug sėkmės būsimoje Geelongo šventėje.

1957 METŲ TURNYRAS

Sydnėjaus „Kovo“ stalo teniso vadovas skelbia, jog šių metų Sydnėjaus lietuvių stalo teniso vyrų ir moterų turnyras prasidės rugsėjo mėn. 30 dieną (pirmadienį) Camperdowno bažnyčios salėje.

Norintieji šiam turnyre dalyvauti prašomi registruotis iki rugsėjo mėn. 26 dienos pas sekcijos vadovą J. Adicką.

VASAROS KREPŠINIO TURNYRAS

„Kovo“ krepšinio rinktinė yra užregistruota vasaros pirmenybėms City of Sydney „A“ klasės lygoje ir netrukus pradės rungtyniauti, ši Sydnėjaus lyga yra viena iš stipriausių ir joje žaidžia pačios geriausios australų, amerikėnų komandos.

Adelaidėje

„VYTIES“ SUSIRINKIMAS

Rugsėjo 8 d. įvyko „Vyties“



SPORTAS

Redaguoja Antanas Laukaitis.
Adresas: 237 Sydenham Rd., Marrickville, N.S.W.

klubo visuotinis susirinkimas, kurį atidarė klubo pirmininkas J. Jaunutis. Susirinkimui pirmininkauti buvo pakviestas J. Kalvaitis ir sekretoriauti Marcinkevičius.

Klubo valdybos pranešimą padarė pirmininkas J. Jaunutis ir apgailestavo, kad į susirinkimą atsilankė vos keletas aktyviųjų sportininkų bei narių. Nežiūrint to, buvo svarstoma klubo einamieji reikalai ir pasiruošimas VIII-jai sporto šventei Geelonge. Buvo prieita nuomonė, jog į šią šventę reikia siųsti stipriausius savo žėgas ir dalyvauti visose šakose. Yra numatyta siųsti ir jaunių berniukų krepšiniokomandą.

Susirinkimas truko apie dvi valandas ir praėjo jaukioje ir sportiškoje nuotaikoje.

Edas.

„VYTIS“ — „PORT ADELAIDE“
80:35 (37:13)

Esant gana silpniems priešininkams, šios rungtynės nebuvo per daug įdomios, nors vyčiai išvystė didelį žaidimo greitį ir parodė gražių prasižveržimų. Taškai: Ignatavičius 30, Klimaitis 25, Petkūnas 14, Visockis 6, Petruška 3, Gurskis 2.

„VYTIES“ JAUNIŲ I —
UNIVERSITETAS 44:42 (15:16)

Šias rungtynes „Vyties“ jauniai žaidė nepilnu sąstata ir laimėję pasiekė tik po pratęsimo. Visi žai-

PASAULIO FUTBOLO PIRMENYBĖS

Š.m. kovo mėnesį prasidėję pasaulinės futbolo pirmenybės tęsis 15 mėnesių. Žaidžiama įvairiose pasaulio valstybėse. Šiose pirmenybėse dalyvauja 53 valstybės ir finalinės rungtynės, po kurių paaiškės pasaulio futbolo nugalėtojas, įvyks 1958 m. birželio mėn. 29 d. Švedijoje, Stokholmo „Roud“ stadione.

Visos komandos, išskyrus FVR (Fed. Vokietijos Respublika) ir Švediją, yra suskirstytos į 14 grupių. Po tarpusavio susitikimų, bus išaiškinta 14 finalistų ir prie jų prijungta FVR (1954 metų čempionas) ir Švedijos (čempionato rengėjas) rinktinės.

Visų valstybių rinktinės susitiks po du kartus ir viso bus 55 preliminarinės rungtynės. Šios pirmenybės, priešingai olimpinėms žaidynių taisyklėms, gali kartu su mėgėjų komandomis žaisti ir profesionalų rinktinės. Taip pat yra leista savų valstybių rinktinėse dalyvauti ir tiems žaidėjams, kurie šiuo metu žaidžia užsienio klubuose. Šis klausimas buvo ypatingai svarbus Švedijai, nes eilę jos geriausių futbolininkų yra nupirke įvairūs Italijos klubai. Taip pat Prancūziją galės atstovauti vienas geriausių Europos puolėjų R. Kopa, šiuo metu žaidžiantis Ispanijos profesionalų komandoje.

Pirmoje grupėje Danijos rinktinės pralaimėjimas Airijai 1:2 ir Anglijai 2:5, grupės nugalėtojų favoritais pastato Angliją ir Airiją. Antrosios grupės favoritais Prancūziją jau nugalėjo Belgiją 6:3 ir Portugaliją 1:0. Kitose grupėse Austrija nugalėjo Liuksemburgą 7:0 ir 4:1, Ispanija sužaidė lygiąsias su P. Airija po 2, Sudanas laimėjo prieš Syriją 1:0, Turkija laimėjo prieš Egiptą 4:0, Anglija nugalėjo Škotiją 2:1, Indija nugalėjo Malajus 5:0, Kosta Rika — Gvatemalą 2:1.

Preliminarinės rungtynės vyks kiekvieną savaitę be pertraukos, ir tęsis iki N. Metų. Gruodžio mėn. pabaigoje bus sužaistos paskutinės rungtynės tarp Italijos ir Portugalijos rinktinų. Šešiolik finalistų pradės žaisti 1958 metų birželio 8 d. Finalinių rungtynių rengėjais pretendavo net dvylika Švedijos miestų. Ir jie vi-

buvo nugalėję prancūzus 3:2 ir ispanai italus 3:0. Jaunių futbolo čempionas buvo išaiškintas pirmą kartą, nes iki šiol būdavo išaiškinta tik po grupių nugalėtojai.

x x x

Ivykusio Pietų Amerikos futbolo turnyro nugalėtoju tapo Argentinos rinktinė, po to kai ilgą laiką pirmavę Brazilijos futbolininkai pralaimėjo Urugvajaus rinktinėi rezultatu 2:3. Šio turnyro laimėtojas — Argentina pralaimėjo tik Peru rinktinę 1:2. Turnyrui pasibaigus, vietomis pasiskirstė sekančiai: 1. Argentina, 2. Brazilija, 3. Urugvajus, 4. Peru, 5. Kolumbija, 6. Čilė ir 7. Ekvadoras.

x x x

Tarptautinės futbolo federacijos (FIFA) skelbimu, 1955-aisiais metais buvo išsiuntinėta 92 valstybės anketos su įvairiais klausimais. Buvo gauti atsakymai iš 89 kraštų. Susumavus atsakymus, pasirodė, kad 1955 metais buvo 121.826 futbolo komandos, įvyko 448.606 rungtynės, kuriose startavo 9.112.826 futbolininkai, iš jų 6.5 milijonai pilnamečiai ir daugiau kaip 2,5 mil. jaunieji arba vaikai. Futbolas, išskyrus tik krepšinį, kurį 77-se valstybėse žaidžia apie 30 milijonų krepšinininkų, yra pats populiariausias žaidimas pasaulyje.

SPORTAS LIETUVOJE

— 1957-jų metų Lietuvos lauko teniso pirmenybėse laimėjo: Moterų grupėje Slizytė, įveikusi visas savo varžoves. Antrą vietą laimėjo Baltrūnienė, sunkioje pusbaiginiėje kovoje įveikusi stiprią varžovę Levenienę. Vyrų grupėje laimėjo R. Liubertas, baigėme įveikęs jaunąjį vilniečių Biliūną, kuris be laimėtojo yra vienas iš kiliausių tenisininkų Lietuvoje.

— Žinomas Lietuvos bėgikas Jonas Pipynė Varšuvoje pastatė naują Sov. Sąjungos ir Lietuvos rekordą, nubėgdamas 1500 metrų per 3.43.4. Tai yra trečias šio sezono rezultatas pasaulyje.

— Stalo teniso rungtynės Vilnius — Talinas laimėjo vilniečiai 5:1.

— Lietuvos J. Likaitis yra pakviestas į Sov. Sąjungos gimnastų rinktinę, kuri yra viena iš geriausių pasaulyje.

— Pirmą kartą Lietuvos lengvaatletai nugalėjo latvių rinktinę rezultatu 121,5 prieš latvių 107,5 taško. Lietuvos atstovai užėmė 12 pirmųjų vietų ir latviai 9. Tai buvo pirmoji Lietuvos lengvaatletų pergalė prieš latvius per visą Lietuvos sporto istoriją. Šios pirmenybės vyko Kaune.

PERKAME IR KITAIS REIKALAI KREPIAMĖS PIRMAUSIAI Į TAS FIRMAS, KURIOS KELBIASI „MOSŲ PASTOGĖ“.

SKUBĖKITE !!!

KALĖDINIUS DOVANŲ SIUNTINIUS

SIŪSKITE DABAR !!!

Siuskite Siuntinius PIGIAUSIU KELIU!

Mes esame VIENINTELĖ autorizuota agentūra Australijoje, galinti siųsti

SIUNTINIUS TIESIOG JOSŲ GIMINEMS I LIETUVĄ.

TIESIOGINIS KELIAS YRA GREIČIAUSIAS KELIAS.

Jūs mokate tik vienas persiuntimo išlaidas iš Australijos už siuntinį Jūsų giminei i USSR: tai kainuoja tik £1.0.7 11 svarų siuntiniui.

Supirkite prekes kur jums patinka, pirkite ką norite ir atneškite (ar pasiųskite paštu) mums, pridėdami pirkimo kvitus (maksimalus svoris 11 svarų).

Mes išsiunčiame Jūsų siuntinius tučtuojaus. Visus kaštus sumokate vietoje ir siuntinio gavėjas absoliučiai nieko nemoka. Mes garantuojame, kad siuntinys saugiai pasieks adresatą per 2-3 mėnesius.

NĖ VIENAS SIUNTINYS NĖRA PRAZUVEŠ PER 11 METŲ.

MURRAY'S HEALTH FOOD STORES

91 Darlinghurst Rd., Kings Cross, Sydney.

TEL. FA 5195

